

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXIX.

ČÍSLO 1

JANUÁR 2021

Sme milovaní

Boh nás má rád - Dezinformácie na internete - Hospodárenie a štatistiky
Deň s Dominikou - Láska bez slov - Sviatosť krstu - Sv. Jana Delanoueová

Mikuláš potešil deti u piaristov na svätej omši 6. decembra i v škole 7. decembra 2020

Dostávame veľa signálov, že Boh nás má stále rád

Sme milovaní. Túto tému tohto čísla Bartolomeja sme si v redakcii určili podľa liturgických čítaní na sviatok Krstu Krista Pána, ktorý sa v roku 2021 slávi v nedeľu 10. januára. Vybrali sme si ju aj preto, lebo v tejto dobe je dobré si opakovať a uvedomiť ako nás má Boh rád.

Na to, že v uplynulom roku bolo všetko iné ako bežne, sme si už tak trochu zvykli. Aj posledný deň minulého roka bol iný. „Rekordné čísla, situácia sa dramatizuje.“ Titulok pravidelného článku s informáciami o epidemiologickej situácii na Slovensku nebol ani na Silvestra veľmi milosrdný. Krutá pravda o tom, že vývoj nie je dobrý. Aký bude nový rok? Bude lepší? Kto z nás sa to na Nový rok aspoň na chvíľu v duchu nespýtal?

V prvé dni roka 2021 nám Boh jednoznačne potvrdzuje, že sme naďalej milovaní a nezabúda na nás. Napríklad máme možnosť prežívať krásne slnečné dni. Mnohí si ich krátko opät' aj výletmi do zimnej prírody. Nádhera, na ktorú v zhone bežných dní zabúdame. Iste, je ťažké prijať skúšky vo forme zatvorených kostolov, úmrtí známych či blízkych, straty príjmu, obmedzení a ďalších neuhov. Ale stačí sa zamyslieť len trochu pozitívne a nájdeme aj veľa signálov, že Boh nás stále má rád.

Žijeme v dobe, keď je veda na takej úrovni, že vďaka spolupráci a obrovskému odhodlaniu dokázali odborníci v rekordne krátkom čase pripraviť účinnú vakcínu. Už skôr nám experti vedecky dokázali, že dodržiavaním pravidiel „rúško - odstup - ruky“ môžeme zásadne obmedziť možnosť, že sa nakazíme. Pri pandémiách kedysi mohli ľudia iba hádať, čo robiť - a často triafali mimo. S blízkymi sa môžeme spojiť cez internet, môžeme sa nielen počuť, ale aj vidieť. A to aj stovky kilometrov vzdialení. Dokonca takto môžu aj deti pokračovať vo vzdelávaní, keď musia ostať školy zatvorené. Keby pandémia prišla povedzme len pred 10 rokmi, aj v tom-

to by všetko bolo inak, už len s ohľadom na vtedajšie rýchlosti internetu. Stále je v obchodoch dost' potravín a nezomierame od hladu, aj keď sa musíme uskromniť. A vo výpočte signálov od Boha, ktorý sa o nás stará, by sa dalo pokračovať...

Okrem iného si v tieto dni pripomíname aj rozdelenie federácie a vznik samostatnej Slovenskej republiky 1. januára 1993. Pri tej príležitosti médiá prinášajú aj spomienky na túto časť našich dejín. V čom bola tá doba podobná dnešnej? Aj prvé dni toho roku zaváňali mimoriadnou neistotou. Zásadné hospodárske zmeny, zdražovanie tovarov i služieb, vysoká nezamestnanosť. Vôbec to nevyzeralo jednoducho. Na druhej strane hľadeli pred štvrtstoročím Slováci do budúcnosti s nádejou a očakávaniami. Podobne ako teraz. Dnes už vieme, že katastrofické scenáre sa nekonali. Napriek chybám a nedostatkom na mnohé výsledky našej samostatnosti môžeme byť právom hrdí. Vlastne je až obdivuhodné, čo všetko sa našej krajine v srdci Európy podarilo. Aj tento príbeh si môžeme pripomenúť, keď sa niekde vnútri pýtame, či nás Boh miluje? Keby nás nemiloval, doprial by našej krajine takto vyrásť a rozvinúť sa?

Pán Boh na nás určite nezabudne ani v tomto roku. Každý deň nám bude potvrdzovať, že sme milovaní. A bude skôr na nás, do akej miery si to dokážeme uvedomovať a vážiť.

Za celú redakciu prajem našim čitateľom pokojný a požehnaný rok 2021!

Alojz Vlčko, šéfredaktor

Betlehemske svetlo netradične

Betlehemske svetlo sa tento rok nerozvážalo vlakmi ako po iné roky. Prievdzskí skauti si ho vyzdvihli v rámci rozvozu autami krátko po polnoci 13. decembra 2020 pri obci Lovčica - Trubín.

Z dôvodu zákazu zhromažďovania skauti nemohli betlehemske svetlo ani rozdávať ako obvykle. Preto ho zapálili pri kostoloch a každý si ho mohol vyzdvihnúť cestou na bohoslužbu alebo do prírody. Skauti tiež priniesli betlehemske svetlo na vigilie sväté omše na Štedrý deň.

Alojz Vlčko

Vianočný obed v charite

Čo by nemalo chýbať na štedrovečernom stole? Dostal každý darček, po akom túžil? Myslím si, že vo svojich rodinách sme sa všetko snažili pripraviť najlepšie, ako vieme. A v tejto snahe nezaostávala ani naša Charita - dom sv. Vincenta.

Pán kuchár Vladimír Pavlove s pomocou dobrovoľníčky pani Izabela Falátovej v tento deň navarili jedlo aj pre bezprístrešných, nabalili ho do krabičiek a následne vydávali. Teplý obed mali bezdomovci zadarmo, akurát si ho museli vziať so sebou.

Nesmel chýbať ani darček - koláčiky, ponožky, rukavice, ovocie, drogéria. Aspoň takýmto spôsobom sa pracovníci charity snažili spríjemniť tento deň všetkým, ktorí si nemohli vianočnú atmosféru vychutnávať v teple domova.

Veľká vďaka patrí dobrým ľuďom, ktorí priniesli do charity koláčiky, trvanlivé potraviny i rôzne iné dary.

Text a foto: Dagmara Pavlove

Dobrá novina v Etiópii

Etiópia sa nachádza vo východnej Afrike. Podľa odhadov z roku 2010 tu žije 82 101 998 ľudí. Hlavným mestom je Addis Abeba, úradným jazykom federácie je amharčina.

Etiópia patrí medzi najchudobnejšie krajiny sveta. Poľnohospodárstvo je veľmi závislé na podnebí a málo modernizované. Priemysel je nevyvinutý a služby nekvalitné.

Územie Etiópie sa nachádza v tropickej monzúnovej oblasti. Jej podnebie je veľmi rozmanité. V Etiópii sa striedajú obdobia sucha a obdobia dažďov. Počas januára a februára prevažujú občasná dažde - pokiaľ tieto nie sú dostatočné, hrozia hladomory. Od konca februára až do júna trvá v krajine suché obdobie, po ktorom prichádzajú od polovice júna do polovice septembra silné dažde.

Takmer polovica Etiópcanov žije pod hranicou chudoby. Vyše 80 percent obyvateľov žije na vidieku. Zdravotnícky systém je nedostačujúci, pretrvávajú vysoká detská úmrtnosť a stredná dĺžka života je zhruba 56 rokov. K čistej vode má prístup 98 % obyvateľov v mestách, ale len 26 % na vidieku. Priemerne 5 miliónov ľudí je závislých na dodávkach jedla. Zhruba 2,3 % ľudí je nakazených vírusom HIV. Ďalšími rozšírenými chorobami sú napríklad žltáčka typu A a E, týfus, malária, meningitída, cholera, žltá zimnica, besnota.

V krajine je 500 000 až 700 000 detí žijúcich na ulici, 18 % etiópskej detskej populácie prišlo aspoň o jedného rodiča. Cez 70 % detí vo veku 7 až 15 rokov pracuje, 40 % z pracujúcich detí je mladších ako 6 rokov. Častý je obchod s ľuďmi.

Projekty Dobrej noviny v Etiópii

- **Zdravie pre mamy a deti v oblasti Irob**
Zdravotné stredisko v Alitene môže vďaka podpore Dobrej noviny ponúkať neoceniteľné služby tehotným ženám, matkám a ich deťom. Poskytuje bezpečné prostredie pre narodenie dieťaťa, ako aj dovoz do pôrodnice sanitkou. Mamy sa učia správnej výžive a starostlivosti o seba a svoje dieťa. Otcovia sa tiež vzdelávajú o potrebe pravidelných návštev lekára.

- **Zabezpečenie prístupu k pitnej vode v oblasti Nyangatom na juhozápade Etiópie**
V spolupráci s Komunitou misionárov sv. Pavla Apoštola a Márie, Matky Cirkvi (MCSPA) buduje Dobrá novina tri zemné priehrady pre sezónne migrujúci pastiersky kmeň Nyangatom a ich zvieratá v oblasti Naturomoe. Zníži sa tým ich zraniteľnosť a zlepši sa prístup ľudí a zvierat k vode počas období sucha.

- **Lepší prístup detí s postihnutím k vzdelaniu v okrese Munesa**

V spolupráci s organizáciou HEfDA Dobrá novina prispieva 120 deťom s postihnutím na vzdelanie a ich rodičov vzdeláva v rôznych poľnohospodárskych technikách a obchodných zručnostiach. Okrem toho podporuje školské kluby, zabezpečuje vzdelávacie pomôcky pre deti so sluchovým alebo zrakovým postihnutím. Novým prvkom v tejto fáze sú školenia pre aktivistov a dobrovoľníkov v oblasti inklúzie detí s postihnutím na školách a sprostredkovanie remeselných zručností mládeži s postihnutím.

- **Rozvojový program pre škôlkarov - vybudovanie škôlky**

Otcovia spiritáni pôsobia v meste Arba Minch, kde sa usilujú rozbehnúť program pre deti v predškolskom veku. Počas pilotného projektu, ktorý začal v júli 2019, vybudujú prvú triedu novej škôlky, dve učiteľky absolvujú školenie v Montessori pedagogike a budú pokračovať v informovaní ľudí o potrebe vzdelávania detí. Pôvodne 15-mesačný pilotný projekt sa pre celosvetovú pandémiu a obmedzenia, ktoré so sebou priniesla, stále realizuje.

Projekty Dobrej noviny je možné podporiť do 30. 1. 2021. Keďže tento rok koledovanie v rodinách nebolo možné, môžete svoj finančný príspevok vložiť do označených pokladničiek vo farskom a piaristickom kostole. Za vaše milodary srdečne ďakujeme!

Elena Cagaňová, členka Klubu priateľov misií

Hovorca KBS k šíreniu dezinformácií prostredníctvom internetu

Pred niekoľkými týždňami sa na internete objavila informácia, že Svätý Otec chystá ďalšie mimoriadne Urbi et Orbi. A treba to, samozrejme, čo najrýchlejšie zdieľať. Dnes každý, kto o tom počul, vie, že to nebola pravda. Nieкто z dlhej chvíle vypustil dezinformáciu a „chytily“ sa tisíce ľudí.

Sám som tú správu dostal aspoň z desiatich strán. Nevieťm kolkokrát som musel opakovať, že také podujatie sa nechystá. Hoci oficiálne stránky Vatikánu nič také neavizovali, málokto sa nad tým trápil. A nepravdu zdieľalo množstvo ľudí.

Množstvo správ

Iste, nič mimoriadne sa nestalo. Údajne Urbi et Orbi nebolo a život ide ďalej. Horšie je, že aj závažnejšie dezinformácie úspešne prenikajú do našich životov vo viacerých oblastiach.

Internet ponúka obrovské množstvo správ. Na niečo také sme v minulosti neboli zvyknutí. Tolko je toho k dispozícii, že je problém si vybrať. A správne vyhodnotiť, čo stojí za našu pozornosť a čo nie. Navyše, mnohí majú dodnes tendenciu posudzovať správy spôsobom, na ktorý si zvykli za totality. Že oficiálne zdroje sú iba propaganda a pravdu treba hľadať inde. Informáciu, ktorá ide „proti prúdu“, považujú automaticky za lepšiu.

Lenže situácia je dnes zložitejšia. Hľadačom „skutočnej pravdy“ vďaka vychádzajú v ústrety tzv. alternatívne médiá. A bude trvať dlho, kým niektorí pochopia (ak vôbec), že zďaleka nie všetky súčasné „protiprúdy“ sú skutočne objektívne. Hoci často potvrdzujú to, čo si myslíme alebo želáme, aby bolo pravdivé.

Šírenie nezmyslov

Nikdy by som nepredpokladal, že nieкто môže uveriť v chemtrails (konšpiráciu o tom, že kondenzačné stopy na oblohu za lietadlami sú vraj rozprašované chemické látky alebo vírusy, prostredníctvom ktorých nám tajné skupiny škodia a chcú nás ovládať). Vždy som si myslel, že je to

celé len „humor“. Až kým na KBS nezavolať pán, inak veľmi slušný, ktorý ma sväto-sväte presviedčal, že je to presne tak. A že on má dokonca chemtrails zo svojej záhrady jasne nafotené a môže mi dané fotky poslať. (Mal som na jazyku, že ja mu môžem poslať fotky z našej záhrady, na ktorých jasne vidieť, že zem je plochá, ale už som sa k tomu nedostal: pán so mnou ako s odmietačom dôkazov stratil trpezlivosť, rozlúčil sa a položil.)

Žiaľ, nielen ohľadom fyziky sa medzi ľuďmi šíria nezmysly. Deje sa to tiež v oblasti lekárskej vedy - čo teraz výraznejšie vnímame v situácii pandémie - ako aj v oblasti viery a náboženstva. Spôsob šírenia dezinformácií je v princípe veľmi jednoduchý. Webové stránky, v ktorých pozadí sa ukrývajú rôzne záujmy, neuvěřujú len nepravdy či nezmysly: tak by ťažko získali sledovateľov. Nájdete na nich veľa pravdivého i dobrého. Zároveň však, jedny zámerne, iné možno z neznalosti, miešajú lži s pravdou. A o to ťažšie sa v nich orientuje.

Kameň úrazu

Keď vaši priatelia rozširujú viacero dobrých zaujímavých článkov z nejakého webu, budete mať prirodzene sklon tej stránke veriť. O to viac, ak v princípe zdieľa aj váš pohľad na svet a ponúka potvrdenie pre to, čo si myslíte.

Lenže práve tu je kameň úrazu. Tak ako sme napríklad ľahko schopní rozlíšiť, že tzv. liberálne médiá sa v otázkach viery a náboženstva nedajú pokladať za „bernú mincu“, oveľa menej si dokážeme všimnúť, že weby, ktoré navonok vystupujú kresťansky, ba odhodlane katolícky, môžu byť v skutočnosti takisto nespoľahlivé. Dokonca aj skryte protipápežské

alebo protikoncilové a v niektorých prípadoch rovno schizmatické. Presviedčam sa o tom denne v mailovej pošte.

Čerstvým prípadom je spochybňovanie stanoviska KBS k očkovaniam. Pisatelia, ktorí urputne argumentujú proti, mi posielajú citáty od „Byzantského katolíckeho patriarchátu“, neraz v úplnom nevedomí, že toto spoločenstvo ku Katolíckej cirkvi nepatrí, a dokonca otvorene bojuje proti pápežovi. Podobne mi prichádzajú články z gloria.tv, ktorá v nijakom prípade nereprezentuje katolícku vieru a náuku. Mená a heslá v názvoch, žiaľ, nič negarantujú.

Čo je katolícke

Kto chce vedieť, čo naozaj hovorí a učí Katolícka cirkev, musí dať pozor, aby sa nenechal pomýliť. Dnes (21. 12. 2020 - pozn. red.) vyšlo so schválením pápeža Františka stanovisko Kongregácie pre náuku viery ohľadom očkovania proti Covid-19. Vysvetlenie súvisiacich morálnych otázok v ňom potvrdzuje to, čo sa píše v stanovisku Konferencie biskupov Slovenska. Roma Locuta... Samozrejme, budeme svedkami toho, že ani to niektorí neprijmú. Kto ale chce počúvať Katolícku cirkev, tu má katolícky pohľad. Kto chce byť pápežskejší ako pápež...

Čo sa teda týka spoločenstiev a webov, ktoré sa katolícky len tvária, treba si uvedomiť, že ich taktika je navzájom príbuzná: nabrat' „na palubu“ čo najväčší počet fanúšikov, ktorým ponúkajú zaujímavé alternatívne informácie, a potom s nimi „odplávať“ tam, kam ich chcú dostať. Dané stránky sú plné prekladov zo zahraničných alternatívnych webov a poskytujú široký priestor pre blogy, za ktorých obsah redakcie nezodpovedajú: umožňujú im však, aby intenzívne masirovali mienku čitateľov. A z takýchto lodí sa po čase ťažko vystupuje.

Dobre vyberať a dôsledne overovať

Opakovane dostávam žiadosti, aby som upozornil na to, kde hľadať objektívne in-

formácie a kde byť opatrný. Samozrejme, úskalím takého upozornenia je, že weby, na ktoré poukážem, sa ohradia proti vytváraniu „indexov“ a budú zdôrazňovať slobodu slova. Prípadne opakovať, že „oficiálne zdroje“ informácie len filtrujú, atď.

Takže tolko: mám zásadu nikomu nebrániť, aby čítal a zdieľal to, čo chce. Pripomeniem však staré známe: „Povedz mi, čo čítaš, a ja ti poviem, kto si.“ Inými slovami, dobre si vyberaj zdroje, ktorým dôveruješ a overuj si informácie, neuspokoj sa s tým, čo potvrdzuje tvoj názor.

V tomto duchu v úplnej slobode poukážem na stránky, ktoré na základe mojich skúseností odporúčať nemôžem, hoci mi práve z nich dopisovatelia opakovane citujú. Respektíve môžem dôrazne odporúčať, aby si pri nich ľudia dávali dobrý pozor a viackrát sa zamysleli, ktorá vec stojí za zdieľanie.

Sem v slovenskom prostredí patria napríklad: Gloria.tv, Svetlo sveta (zdieľané Hlavnými správami), Christianitas, Aliancia za nedelu

A medzi viac sekulárnymi: Infovojna, Bádateľ, Zem a vek, Slobodný vysielateľ.

Myslím si, že netreba zdôrazňovať, že informácie, ktoré sú skutočne a spoľahlivo

z prostredia Katolíckej cirkvi, možno nájsť na Vatikánskom rozhlase, TK KBS, v Rádiu Lumen, v televízii Lux, v Katolíckych novinách, v gréckokatolíckom časopise Slovo či v novom Rádiu Mária Slovensko.

Samozrejme, existuje aj veľké množstvo ďalších dobrých portálov, ktoré prinášajú informácie z prostredia viery a náboženstva. Mojim cieľom nie je robiť tu ich zoznam ani „cenzurovať“ tie, ktoré som spomenul vyššie. V záplave toho, čo nám internet prináša a čo ovplyvňuje naše

zmýšľanie - v súčasnom kontexte navyše v priamom súvisi so zdravím - však pokladám za potrebné upozorniť. Nie ukladať, ale predkladať: predložiť do pozornosti na zvažovanie pre toho, kto má záujem dať si poradiť a je ochotný uvažovať. Aby sme omylom neuverili správam, ktoré sa ako pravdivé a katolícke len tvária. A aby sme si vybrali objektívne informácie a na ich základe mohli robiť správne rozhodnutia.

Martin Kramara, hovorca KBS
(Prevzaté zo stránky www.tkkbs.sk)

Výročná správa Ružencového bratstva sv. Bartolomeja vo farnosti Prievidza - mesto za rok 2020

Drahí ruženčiari, dovoľte mi, aby som vás oboznámil s hodnotením našej činnosti za rok 2020. Uplynulý rok bol poznačený na celom svete pandémiou Covid-19, čo sa prejavilo aj na činnosti nášho ružencového bratstva. Neuskutočnili sa štyri mesačné stretnutia živého ruženca (v mesiacoch apríl, máj, október a november), čo ovplyvnilo pravidelnosť výmeny tajomstiev medzi jednotlivými členmi ruže i rozpočet bratstva.

Ružencové bratstvo má aj teraz nezameniteľnú úlohu vo farnosti v modlitebnej aktivite, pri podpore kňazov a pri premodlení farnosti. To sa dialo aj v období, keď pre pandémiu boli zavreté kostoly a práve tieto modlitby pomáhali veriacim posilňovať svoju vieru. Zvlášť moja vďaka patrí horliteľom ruží, tzv. ružencovým matkám či „otcom“, na pleciah ktorých spočíva starosť o pravidelnú a dôslednú výmenu desiatkov i o naplnenie počtu ruže.

Živý, svätý a večný ruženec

V našom ružencovom bratstve máme

12 ruží Živého ruženca. Doposiaľ sa darí udržiavať všetky ruže ako úplné. V živom ruženci evidujeme k 1. 1. 2021 231 členov, v svätom ruženci 144 členov a vo večnom ruženci 28 členov.

Podľa stanov sa členovia živého ruženca zúčastňujú na spoločnom mesačnom stretnutí, ktoré sa koná každú prvú nedeľu po prvoneďelnej pobožnosti. Na stretnutí sa spoločne pomodlíme, pričom modlitbu vedie vždy člen inej ruže. Ďalej si postupne preberáme stanov a aktuálne informácie. Taktiež blahozeláme jubilantom a ponúkame časopis Ruženec, vydávaný dominikán-

skym centrom. Hlavným bodom stretnutia po modlitbe je výmena kartičiek, ktorá sa v našom bratstve od reformy v r. 2012 usku- točňuje spôsobom losovania.

Jubileá a sväté omše

K okrúhlym jubileám zasielame našim ju- bilujúcim členom blahoželania ako prejav úcty a lásky spoločenstva. V roku 2020 sme mali 45 jubilantov v živom ruženci a 39 jubilantov vo svätom a večnom ruženci. Za členov ružencového bratstva sa slúžili v r. 2020 sväté omše za živých a zosnulých členov každý prvý utorok v mesiaci o 16:30. Obetné dary na týchto sv. omšiach prináša- jú každý mesiac členovia inej ruže.

V r. 2021 sa budú slúžiť opäť 2 sv. omše za živých a mŕtvych členov RB osobitne. Sväté omše za našich ruženčiarov sa slú- žia taktiež v Dominikánskom mariánskom centre v Košiciach.

Aktivity bratstva

Okrem základnej modlitby ruženca pod- ľa rozpisu ruže bratstvo zabezpečuje aj pravidelné predmodlievanie ruženca pred svätými omšami o 12:00 a 16:30 a v nede- ľu o 9:00 a 18:00. Modlitbu zabezpečuje niekoľko našich obetavých členiek, ktoré sa striedajú podľa pravidelného rozpisu. Vždy v prvú sobotu a každý utorok sa ko- najú Večeradlá modlitby s Pannou Máriou. Duchovná obnova ruženčiarov sa v uply- nulom roku nekonala z dôvodov pandé- mie. V ďalšom roku dúfame, že tradíciu duchovných obnôv budeme môcť obnoviť. Koncom decembra uplynulo trojročné funkčné obdobie pre funkcionárov ružen- cového bratstva. Nakoľko pre pandémiu nebolo možné voľby pripraviť, na základe súhlasu Mariánskeho dominikánskeho centra sa voľby presunú na obdobie po pandémii.

Aj v uplynulom roku farský úrad organizoval aj púť na fatimskú sobotu na Starých Ho- rách, na ktorej sa zúčastňovali najmä naši členovia. Z mimoprievidzkých aktivít naši ruženčiarci chodievajú na krížové cesty do Nitrianskeho Pravna. Niektorí členovia brat-

stva sa tiež zúčastnili aj rôznych ďalších ak- tivít na farskej i celoslovenskej úrovni.

Ponuka bola počas uplynulého roka ovplyvnená pandémiou, ale napriek tomu radi vás vyzývame, milí ruženčiarci, viac využívať jednotlivé možnosti, ktoré sa vám ponúkajú k duchovnému rastu. Vo vestibule farského kostola máme našu nástenku po pravej strane, kde uverejňu- jeme potrebné oznamy.

Finančné hospodárenie

Naše bratstvo má vlastné finančné hos- podárenie. Pokladňu aj za uplynulý rok obetavo viedla pani Markeová a príspevky sčítavali ďalší členovia finančnej komisie p. Danišová a p. Pogorielová. Bratstvo objednáva časopis Svätý ruženec, ktorý sa poskytuje našim členom na mesačnom stretnutí. Členovia pri odbere časopisu dávajú svoj príspevok na činnosť bratstva, čo je náš hlavný príjem. Z jednotlivých ruží boli ďalšie príspevky nasledovné: ruža 1 - 50 €, ruža 2 - 120 €, ruža 3 - 45 €, ruža 4 - 40 €, ruža 5 - 30 €, ruža 7 - 50 €, ruža 8 - 130 €, ruža 9 - 79 €, ruža 10 - 55 €. Okrem príspevkov do spoločnej pokladni- ce ruža č. 11 poslala do TV Lux 148 €.

Z vašich príspevkov sme v roku 2020 zaslali na misie 100 €, na Rádio Lumen 100 €, na TV Lux 150 €, na TV Noe 100 € a pre prie- vidzskú Charitu - dom sv. Vincenta 100 €. Ďalej sme poskytli finančné prostriedky na rekonštrukciu kostola 100 € a na čistiace prostriedky pre upratovanie kostola. Príjmy a výdavky sú priebežne kontrolo- vané finančnou komisiou a schvaľované na konci roka v zmysle stanov radou horlite- ľov ruží.

Želám vám, drahí ruženčiarci, v novom roku 2021 veľa Božieho požehnania a ochranu Matky Božej, pevné zdravie a pokoj v rodinách.

Ing. Konstantin Pogorielov,
horliteľ Ružencového bratstva

Foto: Mária Melicherčíková

Kde je Kristus, tam je aj Cirkev

V našom popise prvej časti liturgie - proskomidie sme skončili naliatím vína a trocha vody do čaše: „*Jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda. A ten, čo to videl, vydal o tom svedectvo a jeho svedectvo je pravdivé.*“ Tým je vlastne hlavná časť (obetného chleba) hotová.

Teraz prichádza niečo nádherné. Lebo tam, kde je hlava, je aj telo. Kde je Kristus, tam je aj jeho Cirkev. A tak sa teraz začína črtať - pridávať - celá cirkev ku Kristovi, Baránkovi.

Bohorodička

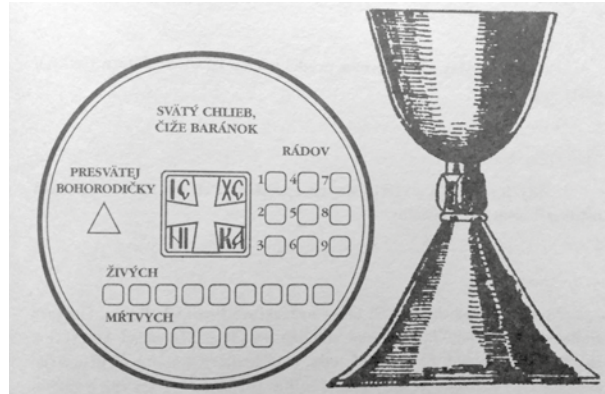
Kňaz berie ďalší obetný chlieb a pri slovách „*Na česť a pamiatku preblahoslavenej Vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy Panny. Na jej prosby prijmi, Pane, túto obeť na svoj nebeský žertveník,*“ vyrezáva z chleba trojuholník, ktorý kladie po pravici Baránka. „*Po tvojej pravici stojí kráľovná ozdobená zlatom.*“ Tak sa ocitá pri svojom synovi Kristovi tá, ktorá je „*čestnejšia nad cherubínov a slávnejšia nad serafínov*“.

Prvý rad

Teraz prichádzajú nebeské mocnosti, aby mu posluhovali. Kňaz berie ďalšiu prosforu, hovoriac: „*Na česť ctihodných nebeských beztelesných síl.*“ Vykrajuje z nej menšie čiastky a kladie ich na ľavú stranu Baránka v 3 radoch po 3 čiastočkách (3 x 3). Najprv prichádzajú proroci na čele s najväčším z prorokov (1): „*Ctihodného a slávneho proroka, predchodcu Krstiteľa Jána a všetkých prorokov.*“ Po nich apoštoli (2): „*Svätých slávnych a všethválnych apoštolov Petra a Pavla i všetkých ostatných svätých apoštolov.*“ Prvý rad uzatvára čiastočka za svätých otcov svätiteľov (3) (sv. Bazil, sv. Gregor, sv. Ján Zlatoústý, sv. Atanáz, sv. Cyril, sv. Mikuláš, sv. Cyril a Metod, sv. Jozafát...).

Druhý rad

Druhý rad začína čiastkou za svätých mučeníkov a mučenice (4): „*Svätého*

apoštola prvomučenika Štefana, svätých veľkých mučeníkov Demetera, Juraja, Teodora Tyrona a všetkých mučeníkov a mučenice“; pod ňou je čiastočka za prepodobných otcov a matky (5) a posledná čiastka v druhom rade je za svätých nezištníkov a divotvorcov (6).

Tretí rad

Tretí rad obsahuje čiastky za svätých a spravodlivých Pánových predkov Joachima a Annu (7), svätého daného dňa (8) a všetkých svätých (9). K týmto členom Cirkvi kňaz „pripája“ aj jej ďalších žijúcich a zosnulých členov.

Kňaz začína vykrajovať čiastočky a klást ich do riadku pod Baránka. Prvú líniu tvoria čiastky za žijúcich členov v takomto poradí: za pápeža, za arcibiskupa a biskupa, za všetkých pravoverných biskupov, kňazov, diakonov a za všetkých, ktorí sú v službe povolání do spoločenstva s Kristom. Potom, ak kňaz slávi liturgiu za žijúcich, kladie za nich čiastočku pričom spomína ich meno a prosí Boha o spomnutie na nich: „*Spomeň si, Pane ...*“. Ďalej dokladá čiastočky podľa svojho úmyslu.

Ďalší riadok pod žijúcimi tvorí línia za zosnulých: „*Za blaženú pamiatku a odpustenie hriechov zakladateľov tohto svätého chrámu,*“ ak slávi s úmyslom za zosnulých, tak kladie čiastku za nich: „*Spomeň si, Pane, na dušu svojho zosnulého služobníka,*“ za všetkých, „*čo zosnuli v nádeji na vzkriesenie a večný život v tvojom spoločenstve, milujúci Pane.*“

Ako poslednú čiastku kladie za seba

s prosbou: „*Spomeň si, Pane, podľa svojho veľkého milosrdenstva aj na mňa nehodného a odpusť mi všetky vedomé i nevedomé previnenia.*“

Tým máme pred očami zobrazenú celú Cirkev - oslávenú aj putujúcu, v strede so svojím veľkňazom Kristom, jedno telo.

Jozef Durkot, gréckokatolícky farár

Novinky z piaristickej školy

Nový pán riaditeľ

Vo výberovom konaní do funkcie riaditeľa Piaristickej spojenej školy F. Hanáka v Prievidzi vyhlásenom 30. októbra 2020 uspel doterajší zástupca gymnázia poverený vedením školy od 1. júla 2020 Mgr. Ambróz Jamriško. Od 1. januára 2021 sa tak stáva oficiálnym riaditeľom školy na nasledujúce 5-ročné funkčné obdobie.

Ocenenie pre pátra provinciála

Ministerstvo školstva udelilo 23. novembra 2020 pátrovi provinciálovi Jurajovi Ďurnekovi SchP Ďakovný list sv. Gorazda za významný podiel na rozvoji cirkevného školstva na Slovensku. K oceneniu mu blahoželáme!

Patrocínium

V piatok 27. novembra 2020 si škola pripomenula sviatok sv. Jozefa Kalazanského. Patrocínium slávila časť žiakov (prvý stupeň ZŠ) v priestoroch školy či kostola, zvýšili žiaci sledovali streamovanú sv. omšu cez internet. Páter Ján Hríb v kázni poukázal na výnimočnosť osobnosti zakladateľa ich rehole, ktorý v živote vždy hľadal čosi viac, nie len vlastnú spokojnosť a pohodlie. Darčekom k Patrocíniu bol aj klip k piaristickej hymne V starom Ríme, ktorý páter Janko natočil v spolupráci s PiarPro.

Štvrtáci v charite

Štvrtáci si osobnosť sv. Jozefa Kalazanského v deň Patrocínia pripomenuli i vy-

konaním dobrého skutku. Do prievidskej Charity - domu sv. Vincenta priniesli vlastnoručne napečené koláčiky. Odovzdali ich pánu kuchárovi Vladimírovi Pavlove a on ich posunul ľuďom v núdzi, ktorí si prípravu vlastných koláčov nemôžu dovoliť.

Mikuláš

V pondelok 7. decembra navštívil deti, ktoré sa v tom čase ešte vzdelávali priamo v škole, sv. Mikuláš - pán riaditeľ Ambróz Jamriško s anjelmi (pani zástupkyňami jednotlivých zložiek) i sv. Jozefom Kalazanským (pátróm Jankom). Okrem hmotných darčiekov im priniesli i rozveselenie a dobrú náladu. Mikuláš nezabudol zavítať ani do škôlky, kde sa jeho príchodu deti tiež veľmi tešili.

-ph

Foto: archív školy

Stručný prehľad hospodárenia (finančných tokov) farnosti Prievidza - mesto za rok 2020

PRÍJMY v EUR		156 657,75		
A) Pravidelné príjmy		25 692,23		
• Zvonček - pokladničky (+ jasličky)		20 821,23		
• Dary (pri omšiach a osobne odovzdané)		4 871,00		
B) Ostatné príjmy		47 220,09		
• Predaj periodík (Katolícke noviny)		2 432,95		
• Predaj Bartolomej		3 393,94		
• Prenájom (mesto, SWAN, dividendy z hory)		5 550,29		
• Prenájom budovy Hviezdoslavova č. 2		35 842,91		
C) Mimoriadne príjmy		71 342,61		
• Ofery (farské + mariánska)		5 240,01		
• Predaj objektu charity Bzovík - 6. splátka		10 000,00		
• Splátky fara Handlová		11 700,00		
• Mesto Prievidza - predaj		28 571,40		
• Správa ciest - predaj		5 831,20		
D) Zbierky určené mimo farnosť (misie...)		12 402,82		
VÝDAJE v EUR		101 714,26		
A) Pravidelné výdaje - fara		8 361,18		
• Kancelária, údržba budovy, služby...		3 925,80		
• Mzda (adm. pracovníčka - kancelária)		1 128,00		
• Energie (plyn, elektrina, voda)		3 307,38		
Pravidelné výdaje - kostoly		16 933,88		
• Elektrická energia		7 613,31		
• Predmetné zabezpečenie liturgie		2 863,00		
• Personálne zabezpečenie liturgie		4 570,00		
• Vedľajšie náklady (voda, ochrana, telefóny...)		1 887,57		
B) Ostatné výdaje		21 587,32		
• Nákup periodík (Katolícke noviny)		1 470,61		
• Tlač Bartolomej		5 112,00		
• Ostatné (banka, poisťňa, farský deň...)		2 193,00		
• Hviezdoslavova 2 (energie, mzdy, daň...)		12 811,71		
C) Mimoriadne výdavky		42 429,06		
• Náklady na Mariánsku púť		500,00		
• Rekonštrukcia fara		6 860,00		
• Okná + dvere fara		25 706,80		
• Oprava kotolne (Hviezdoslavova)		7 975,66		
• Výmena čerpadla na kúrenie (Hviezdoslavova)		1 386,60		
D) Odvedené zbierky (mládež, seminár, misie....)		12 402,82		
Rozdiel príjmy - výdavky:	+ 54 943,49	Stav:	pokladňa:	36,00
Viazanosť:			účet:	201 183,70
charitatívne účely:	60 000,00		cenné papiere:	50 000,00
Fond údržby Hviezdoslavova:	50 000,00		zostatok pôžičky Handl.:	7 000,00

Stručný prehľad hospodárenia (finančných tokov) piaristického Kostola Najsvätejšej Trojice a Nanebovzatia Panny Márie za rok 2020

PRÍJMY v EUR	33 113
A) Pravidelné príjmy	17 332
• Zvonček - pokladničky (+ jasličky)	16 082
• Dary	1 250
B) Ostatné príjmy	671
• Predaj periodík (Katolícke noviny + časopisy)	671
C) Mimoriadne príjmy	9 886
• Ofery	9 886
• Dotácie od MK SR	0
D) Zbierky určené mimo farnosť (misie...)	3 433
E) Charita (jar + jeseň)	1 791
VÝDAJE v EUR	77 428
A) Pravidelné výdaje - kostol	15 279
• Elektrická energia	6 565
• Údržba a bežné opravy	1 725
• Predmetné zabezpečenie liturgie	1 950
• Personálne zabezpečenie liturgie	5 039
B) Ostatné výdaje	7 875
• Nákup periodík (Katolícke noviny + časopisy)	671
• Ostatné (poplatky, poistné, zabezpečenie)	2 875
• Prevádzka kostola (bežné výdavky)	1 979
• Ostatné výdavky	2 350
C) Mimoriadne výdaje (rekonštrukcie a reštaurovanie)	49 050
• Reštaurovanie historickej spovednice	1 500
• Doplatok za stabilizovanie prasklín	900
• Generálna oprava organu	4 300
• Socha Kalazanského (archeologický výskum, demontáž)	3 000
• Doplnenie kamerového systému	1 000
• Obnova sakristie (maľovka, drevená podlaha)	2 000
• Generálna oprava rozvodnej skrine + revízia	3 000
• Elektroinštalácia (sakristia, kostolná chodba)	9 000
• Obnova kostolnej chodby (vyspravenie, maľovka)	3 300
• Vybudovanie WC + vybavenie	2 500
• Nové dvere 2x + drevené skrinky na chodbu	3 100
• Nové skrine do sakristie (2 časti)	7 100
• Reštaurovanie spovednej miestnosti (výskum, vyspravenie)	6 300
• Reštaurovanie historických dverí: sakristiové	1 200
• Reštaurovanie historických dverí: chodbové	850
D) Odvedené zbierky (mládež, seminár, misie....)	3 433
E) Charita (jar + jeseň)	1 791
Rozdiel príjmy - výdavky: - 44 315	Stav pokladňa + účet: 7 125

Pastoračná štatistika vo Farnosti sv. Bartolomeja, Prievidza - mesto

	rok 2020	rok 2019	rok 2018
Sviatosť krstu	94	130	176
chlapci	48	64	87
dievčatá	46	66	89
- do 1 roka	68	107	133
- od 1 - 7 rokov	11	8	20
- od 7 - 14 rokov	12	9	13
- nad 14 rokov	3	6	10
rodičia cirkevne sobášení	36	87	97
rodičia bez sviatostného manželstva	58	43	79
Prvé sväté prijímanie	132	127	123
chlapci	Fk: 51, Pk: 16	Fk: 46, Pk: 21	Fk: 43, Pk: 13
dievčatá	Fk: 48, Pk: 17	Fk: 50, Pk: 10	Fk: 52, Pk: 15
Sviatosť birmovania	50	68	60
Sviatosť manželstva	51	44	46
Pohreby	169	149	165
múži	79	82	72
ženy	90	67	93
zopatrených	79	75	86
nezopatrených	90	74	79

.....

Oznámenie dňa Veľkej noci

Milí bratia a sestry,

Pánova sláva sa nám zjavila a vždy sa bude zjavovať medzi nami, až kým on sám nepríde. V rytmoch a striedaní času si pripomínáme a prežívame tajomstvá spásy.

Centrom celého liturgického roka je posvätné Trojdnie ukrižovaného, pochovaného a vzkrieseného Pána, ktoré vrcholí v nedeľu na Veľkú noc - v tomto roku **4. apríla**.

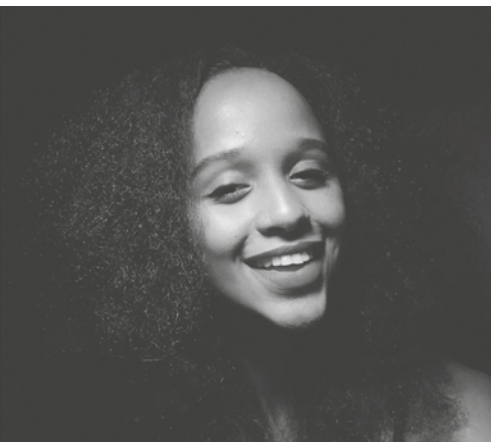
V každú nedeľu, ktorá je Veľkou nocou týždňa, svätá Cirkev sprítomňuje túto veľkú udalosť spásy, v ktorej Kristus premohol hriech a smrť.

Z Veľkej noci pramenia všetky sväté dni:

- začiatok Pôstneho obdobia - Popolcová streda 17. februára
- Nanebovstúpenie Pána 13. mája
- Zoslanie Ducha Svätého 23. mája
- Prvá adventná nedeľa 28. novembra.

Aj na sviatky svätej Božej Matky, apoštolov a svätých i pri Spomienke na všetkých verných zosnulých Cirkvi putujúca na zemi ohlasuje Veľkú noc svojho Pána. Kristovi, ktorý bol, ktorý je a ktorý príde, Pánovi času a dejín neprestajná chvála na veky vekov. Amen.

Direktórium 2021, Vydavateľstvo SSV

Jeden deň s Dominikou Dongovou, profesionálnou fitness trénerkou a veriacou blogerkou

Písanie si vybralo mňa, nie ja písanie

Na prvý pohľad by ste asi netipovali, že je Slovenka, ale opak je pravdou (otec pochádza z Konga). Srší energiou, ktorú veľmi rada pretavuje do pohybu a písania. Živí sa ako fitness trénerka, no píše o partnerských vzťahoch a láske medzi mužom a ženou. Z ničoho, čo robí, nevynecháva Boha, ktorý je nevyhnutnou súčasťou jej života.

Stretávame sa na sviatok svätého Jána z Kríža na mieste, ktoré má Dominika veľmi rada a navštevuje ho veľmi často - v Sade Janka Kráľa v centre Bratislavy, ktoré sa nachádza neďaleko miesta, kde býva.

Môj život je fitness a písanie

„Sad Janka Kráľa sa mi spája s mnohými vecami. Na jar a v lete, keď je pekné počasie, tu trénujem.

Okrem toho sem chodím behávať, lebo bývam kúsok od centra. Rada sa tu aj prechádzam. Je to taký pekný stred Bratislavy.

Keby nebola korona, zobrala by som ťa pravdepodobne na tréning, lebo v tomto čase mávam vo fitku skupinové cvičenia. Takmer nič iné ma nezaujíma (úsmev). Toto sú veci na ktoré sa sústredím. Písanie, to je pre moju dušu a psychickú pohodu, a pohyb zas pre telo. Som veľmi aktívny a premotivovaný človek a len vďaka písaniu sa dokážem trochu upokojiť.

Každé ráno o 5:00 alebo 5:30 hod. vstanem a idem si zabehať. Potom mám svoje tréningy. Bud' trénujem vo fitku, alebo idem ku klientom. Mojimi klientkami sú hlavne mamičky s deťmi, ženy v domácnosti, ale mám aj klientov, ktorých chodím masírovať (som aj masérka). Cez obed mám zas nejaký čas pre seba a potom večer pokračujem v tréningoch. Keď prídem po práci domov, najväčším relaxom je pre mňa sadnúť si a písať.

Píšem už viac ako 8 rokov. Vždy som sa snažila na všetko nachádzať odpoveď. Stala som sa sama sebe takým psychológom (úsmev). Veľmi ma baví pozorovať ľudí a sledovať ich správanie v rozličných situáciách. Nikdy som samú seba nechcela príliš ‚marketingovo‘ prezentovať. To ma nezaujíma. Prezentujem tie blogy, slová a rady, nie seba. Chcem, aby sa dostali k tým ľuďom, ktorým to môže zmeniť život k lepšiemu. Stačí mi, ak to pomôže aspoň jednému človeku.“

Zaujímajú ma vzťahy

„Moja mamina si občas robila srandu z toho, ako som na Vianoce najskôr čakala, že čo povedia súrodenci na darčeky odo mňa, keď si ich otvorila. Ja som si vždy svoje darčeky rozbalovala ako posledná, mňa ani nezaujímal, čo som dostala. Hlavné bolo, aby sa to páčilo im.

Písať som začala aj preto, lebo ma veľmi zaujíma vzťahy. Prečítala som množstvo psychologických kníh a vypočula som si veľa príbehov ľudí. Všimla som si, že na Slovensku aj vo svete veľmi veľa ľudí rieši veci tak, že keď je vo vzťahu nejaký problém, tak sa hneď rozídu a ukončia to. Ja sama za takéto radikálne riešenie nie som.

Začala som robiť mentoring pre mojich čitateľov tým spôsobom, že sa stretnem s mužom alebo ženou, ktorí majú vo vzťahu problém. Bud' s obidvoma naraz, alebo

ak chce pracovať len jeden, tak s jedným, ale vždy sa snažím zachrániť ich vzťah alebo manželstvo.

Keď som začala písať, nikdy som otvorene nepísala o Bohu, lebo som vedela, že kedykoľvek ho spomeniem, tak článok istým spôsobom stratí kredit. Ľudia to brali ako niečo vymyslené, fatamorgánu, niečo, čo tu bolo pred niekoľkými tisíckami rokov, ale teraz je to neaktuálne, nie je to už „in“. Aj keď som cítila, že Boh je dôležitý, nikdy som ho tam verejne nespomínala, aby ľudia tie články prijali ľahšie.

Po čase som si však uvedomila, že ma nezaujíma, ako to ľudia prijímajú, lebo ak mám nejaké presvedčenie, tak o tom chcem aj otvorene hovoriť a začala som do svojich článkov zakomponovávať aj Boha. Bola som prekvapená, koľko je zrazu okolo mňa veriacich ľudí, ktorí sa za to hanbili, ale tým, že ja som to povedala a napísala nahlas, tak to dokázali prezdieľať a dokázali si aj oni obhájiť svoje hodnoty. To bolo pre mňa naozaj prínosné a zaujímavé.“

Dobre sa cítíme pomáhaním

„Trénujem mnoho úspešných klientov a napriek tomu vidím, že stratili radosť a zmysel života. Keď im náhodou poradím, nech niekomu len tak pomôžu (keďže majú na to prostriedky), odpovedia: „A načo by som to robil?“ Ale keď to nakoniec niektorý z nich spraví, vidí, že má z toho dobrý pocit a cíti sa zrazu lepšie.

Niekedy ľudia chcú, aby som si ich len vypočula, nič iné. Pred dvoma dňami sa mi stala taká príjemná vec. Napísalo mi jedno dievča, že veľakrát to chcela s Bohom vzdať a práve v tých momentoch jej vyskočil odo mňa nejaký príspevok a povedala si, že dá Bohu ešte jednu šancu. A odvtedy tomu dáva ďalšiu a ďalšiu šancu. Toto je podľa mňa super! Keď ľudia spoznajú Boha. V minulosti som písala aj článok o samovražde a jeden človek mi napísal, že vďaka mne si nezobral život. Vtedy som si povedala, že toto mi stačí.

Keď som začala s písaním, nemala som žiad-

ne očakávania ani presné ciele. Nevedela som, kto to bude čítať, koľko ľudí to bude - a zrazu začali byť moje články známe. Mňa samú zaujíma každý jednotliviec, ktorému moje slová zmenili život. Cítim sa, ako keby si písanie vybralo mňa, nie ja písanie.“

Dlho som nerozumela tomu, čo odo mňa Boh chce

„Bola som vychovávaná vo veriacej rodine, moja mamina aj učí náboženstvo. Ale ja som to brala skôr z povinnosti a liezlo mi to na nervy. Rodičia nám síce vieru odovzdávajú z lásky, ale nevedia ju odprezentovať tak, aby to bolo pre deti zaujímavé.

Predtým som omše len „prežívala“. Potom som začala študovať na výške. Bývala som sama a občas som si len tak zašla zo školy do kostola - väčšinou keď nebola omša. Milovala som to ticho a akosi som si cestu k Bohu začala nachádzať sama. A dnes to, čo mi predtým robilo obrovský problém, (napr. otvoriť si Bibliu alebo pomodliť sa ruženec), robím rada, lebo viem, že to má zmysel.

Je super, keď rodičia podporujú vieru u detí, ale možno by to mali robiť skôr takým priateľským, lákavejším spôsobom. Hovoriť im, že Boh je ich priateľ, ktorý ich má rád a čaká na nich.“

Život s Bohom

„Často si kladiem otázku, že čo je to vlastne život s Bohom? Nedá sa žiť úplne ten dokonalý svätý život, to je veľmi náročné. Občas si preto stačí len krátko spomenúť, poďakovať, možno povedať jednu vetu, jednu prosbu, jednu myšlienku.

U mňa sa to takto začalo nabaľovať. Najprv som si v duchu povedala iba niečo o Bohu, potom som šla do kostola len na chvíľu a teraz tam dokážem byť dlhšie a každú nedeľu idem v pohode na celú omšu. Postupne a malými krokmi som sa tam dostala.

Boh mi do života priniesol pokoj a pohodu. Predtým som v modlitbe rozprávala iba ja, ale už som zistila, že modlitba nie je monológ, ale dialóg s ním. Musela som to trénovať. Nieкто sa modlí za to, aby bol

aktívnejší, ja sa modlím za to, aby som sa upokojila a bola občas ticho (smiech).

Niekedy sa stane, že to, za čo sa modlím, sa nespĺní, ale stane sa pravý opak. Zatiaľ som však vždy pri spätnom ohliadnutí sa zistila, že práve ten opak ma urobil šťastnou. Chcela by som, aby aj v živote a vo vzťahoch ľudia pochopili, že to, o čo prosíme, nás nemusí vždy spraviť šťastnými, ale práve tá cesta toho utrpenia a toho, na čo si musíme počkať, má hlbší zmysel. To všetko má na svedomí Boh. Neverím na náhody, pretože všetko má svoj zmysel.

Dnes chceme mať všetko hneď a okamžite. Je to tzv. instantná doba. Práve preto žijeme také nešťastné životy. My nepočkáme, radšej hlava-nehlava do niečoho skočíme a potom zistíme, že je to katastrofa a začneme obviňovať všetkých naokolo. Neuvedomíme si, že je to naša chyba a naše zlé rozhodnutie.

Každému, kto si odo mňa pýta radu, odpovedám, že to nie je iba chyba partnera, že je jeho vzťah v troskách a že to nie je chyba ani nikoho okolo neho, je to v prvom rade jeho chyba. Lebo on sám toleruje úplne hrozné správanie od partnera, to, že si ho neváža alebo to, kam sa spoločne vo vzťahu dostali. Keby tam nebolo to naše áno, nič sa neudeje. Čiže my robíme tie chybné kroky. A až potom môžeme ukazovať na toho druhého človeka. Ale treba začať od seba. Odkedy som to ja osobne začala tak vidieť, odvtedy mám super život (smiech).“

Ľuďom chýba zodpovednosť

„Problémom dnešných vzťahov je aj to, že takmer nikto nechce brať na seba zodpovednosť. Nechcú žiadne manželstvá, žiadne deti, lebo to znamená prevziať zodpovednosť. Čo sa týka technológií, je táto doba super. Lenže ukazuje sa tiež, že čím viac technológií máme, tým viac sa od seba vzdalujeme. Nevieime komunikovať a nerozumieme si. Každý jeden mail, ktorý dostanem, má takmer rovnaký príbeh. Iba vekovo sa ľudia líšia.

Naivne si myslíme, že môžeme všetko, ale

pravdou je, že to všetko nám nikdy neprinesie konečné uspokojenie. My ľudia sa chceme cítiť stále dobre a nikdy nie nekomfortne. Ale práve ten nekomfort nás učí posunúť sa ďalej. Všetko zlé v živote ma naučilo, že by som sa mala spamätať, poučiť, posunúť a dospieť. A až keď som sa ja sama zmenila, začali sa meniť aj ľudia okolo mňa.

Na každý problém vo vzťahu existuje riešenie. Veľakrát to riešenie vidím, ale, žiaľ, nie všetci sú pripravení ho aj prijať. Príde za mnou jeden partner, ten to chce zachrániť, ale ten druhý je úplne inde a odmieta komunikovať. A keď mi niekto napíše po roku manželstva, že Domi, ja to už asi nedávam, pripadá mi to, ako keby som šla do práce a šéf je na mňa zlý, tak hneď dám výpoveď. Striedať neustále partnerov, lebo sa nesprávajú tak, ako to my chceme, to je čisté sebeckvo a ego.“

Pod krížom videli, že Ježiš je naozaj Boží Syn

„Mnoho ľudí povie, že Biblia to je stará vec, vymyslená rozprávka, ktorá platila kedysi a už neplatí. Ja s tým však nesúhlasím. Keď si otvorím Bibliu, pripadá mi ako jasný návod na život. Na Bibliu sa musíte pozrieť komplexne. Hľadať to dobro a čo to prinieslo ľuďom vtedy a dnes. Napríklad vtedy, keď ľudia stáli pod krížom, videli, že Ježiš je Boží Syn, videli, ako sa zem triasla

a ja by som čakala, že po takomto zážitku sa začne rodiť generácia, ktorá si to začne podávať ďalej, že to bol naozaj Boží Syn, no ľudia sa aj tak časom úplne stratili. A znova si ideme to svoje, už ani neveríme, že sa to stalo, alebo povieme, že to bolo prikrášené, prepísané.

Toto sme my, ľudia. Veríme doktorom, veríme vede, ale keď nám zomiera niekto blízky, tak čo urobíme? Klakneme si. A hoci neveríme, akosi prirodzene pozrieme hore a poprosíme Boha. Kto iný ti pomôže, keď doktor povie, že už niet pomoci? Popri povinnostiach zabúdame, že nie sme nesmrteľní a že nič na tomto svete nám naozaj nepatrí. Všetko je to dar od neho a nakoniec odídeme s prázdnyimi rukami - tak isto, ako sme sem prišli. Možno keď si toto konečne uvedomíme, tak sa aj veci v našom živote zmenia.

Boh nie je zodpovedný za ničie utrpenie, ale môže nám pomôcť to utrpenie zľahčiť alebo sa ho zbaviť, ak to bude jeho vôľa. Verím tomu, že ak máš vieru, prosíš o niečo a je to pre teba dobré, tak Boh ti to splní. Každému jednému hovorí: ‚Keby ste mali vieru ako horčičné zrno...‘, ale my takú vieru, žiaľ, nemáme.“

Sme ako deti, ktoré si nechcú dať zobrať hračku

„Kolkokrát sa modlíme, ale v duchu si hovoríme, že je to nemožné. Keď nemáš vieru, je to veľmi náročné. Alebo si veľakrát možno aj myslíš, že vec, za ktorú prosíš, nie je zlá. Ale pochopiť, že nie všetko je určené pre teba, o tom je viera.

Svet ti dnes však povie, že ty môžeš mať všetko. Potom to skončí tak, že mňa nezaujú Boh, lebo on mi hovorí, že to nie je pre mňa. Ale ja chcem, aby to bolo pre mňa a svet mi tiež hovorí, že môžem všetko, takže svet je super a Boh ma nezaujúma.

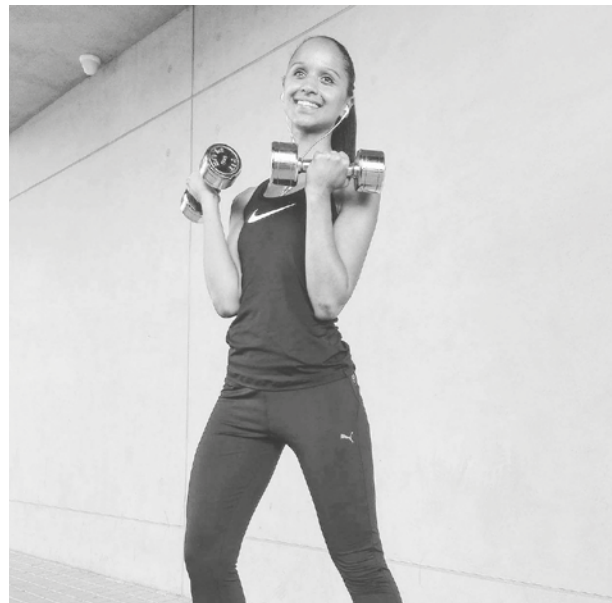
Sme ako deti, ktoré si nechcú dať zobrať hračku, ktorou môže byť aj práca, nezdravý vzťah... Boh chce, aby sme mu to dali, lebo on to môže opraviť, ale my to držíme dovtedy, kým sa nám tá ‚hračka‘

úplne nerozpadne. A pritom by to stačilo na chvíľu pustiť a dôverovať.

Nič, čo sa nám v živote deje, sa nedeje preto, aby nám to ublížilo. Ľuďom, ktorí neveria, či je niečo od Boha a či od Zlého, vždy hovorím, nech sa zastavia a zamyslia, či im to do života prináša strach a nepokoj (vtedy je to od zlého), alebo pokoj (vtedy je to od Boha). Je to najjednoduchší návod na rozlišovanie. Nič od Boha by ti predsa neprinieslo nejaký nepokoj, úzkosť či stres.“

Nie korony sa máme báť, ale našich hriechov

„Hovorí sa, že čo vyžaruješ, to do svojho života aj priťahuješ. Čo vidíš v druhých, tak to máš v sebe, alebo čo ti vadí na druhých, pravdepodobne máš s tým sám problém. Práve to sa najťažšie prijíma. Nejaký človek nám nesedí, lezie nám na nervy, ale keď sa na to pozrieš bez svojho ega a bez svojej potreby mať pravdu, tak zistíš, že robíš to isté. Tá potreba výhry nás ničí. Musíme mať vždy pravdu! To sa veľmi smutne ukazuje na dnešnej dobe. Aj ohľadom tejto pandémie. Každý potrebuje mať nejakú pravdu. Jeden kňaz v kázni povedal: ‚My si tu prajeme zdravíčko, ale neuvedomujeme si, že každý z nás môže zajtra zomrieť a my nie sme pánmi nad našimi životmi, nikto nie je. Iba Boh. Preto si myslím, že nie korony sa máme báť, ale našich hriechov.‘ My to však nevidíme a chceme mať pravdu.

Vo vzťahoch je to to isté. Prečo sa ľudia hádajú? Lebo chcú mať pravdu. Dvaja ľudia (ktorí sa kedysi milovali) mi povedia, čo na tom druhom neznášajú a ja sa len smutne pozerám a vidím dvoch nahnevaných rivalov v ringu. Nevidím dvoch ľudí, ktorí sa milujú, ale vidím ich nesplnitelné predstavy. Musíme si uvedomiť, že vo vzťahu nestojím ja proti tebe, ale my dvaja proti problému. Lebo ak stojí každý sám za seba, je to priama cesta, ako zničiť každý vzťah. S takýmto prístupom môžeme striediť partnerov po celý život. Dôležité je upustiť zo svojej pravdy a pozrieť sa na problém očami svojho partnera/partnerky.“

Boh je ako rodič, ktorý nedovolí dieťaťu robiť si, čo chce

Najmä tým neveriacim sa snažím vysvetliť, že tvoj syn keď ti bude skákať po hlave, tak ty ako milujúci rodič mu budeš hovoriť: „Dobre, môj zlatý!“ - a ešte mu dáš za to nejaké benefity? Nie, potrestáš ho a naviedeš na správnu cestu. Boh nie je žiadna Aladinova lampa na splnenie našich priani, ale milujúci a zároveň prísny rodič.

My si stále predstavujeme, že to vo vzťahoch a manželstvách bude také krásne ako na začiatku. Často počúvam: „Ale vieš, keď on už nie je taký ako býval?“ A ja sa pýtam: „A ty si taká, aká si bola?“ Lebo my, ľudia, sa meníme a je to úplne normálne. Aj tvoje dieťa nie je stále také isté, ale to nie je dôvod na to, aby si ho vymenil/a za iné dieťa. Neuvedomujeme si tiež, že každý nový vzťah začíname s tým istým mentálnym nastavením. Takže začíname bežať ten istý maratón, iba s iným človekom. Avšak namiesto striedania partnerov by sme mali ísť hlbšie do seba, zmeniť sa a doma normálne komunikovať.

Ľudia sa z veriacich často smejú, no nevidia, že práve oni sú úplne pokojní a vyrovnaní ľudia. Keď mi niekto povie, že je neveriaci, snažím sa mu povedať o Bohu (ak ho to zaujíma). Ale je zvláštne, že naopak, keď ja poviem, že som veriaca, tak si vy počujem prednášku o tom, čo kedy Cirkev

zlé spravila a rôzne iné nahnevané reakcie. Pravdou je, že ak niekto reaguje agresívne na toho druhého, má problém sám v sebe. A to, čo tak silno obhajuje, je pravdepodobne nezmysel. Lebo ak potrebuješ zvýšiť hlas na to, aby si mal pravdu, tak ju väčšinou nemá.“

Nič nie je ľahké

„Keď za mnou prídu ľudia a spýtajú sa: ‚Vedela by si mi poradiť?‘, snažím sa im pomôcť. Ale vždy im poviem, že bez Boha to nepôjde. Veľakrát sa spýtajú: ‚A nedalo by sa to aj nejako inak?‘ A ja poviem, že dalo, ale budú to musieť ísť riešiť inde, lebo bez Boha je to len krátkodobá pomoc. Ja nepoznám lepšiu pomoc ako tú, v ktorej je zahrnutý Boh. Tí ľudia potom hľadajú a napokon sa mnohí vrátia späť.“

To isté počúvam aj pri tréningoch: „Ale mne sa toľko nechce cvičiť, mne sa toto nechce dodržiavať, to je strašne komplikované a počul som, že sa to dá ľahšie!“ Tak sa ich spýtam: „Tak prečo si to už dávno tou ľahkou cestou neurobil?“ A oni vtedy len mlčia, lebo vedia, že ľahká cesta nevedie nikam. Ľudia častokrát chcú, aby si ich potľapkal po pleci a povedal im: ‚Áno, máš pravdu, dá sa to inak, ale ja to nerobím.‘ Ja im však - či ide o tréning, či o vzťahy - hovorím iné: ‚Ak vieš, že sa to dá inak, prečo na sebe nevidíš žiadne výsledky? Prečo nemáš dokonalé vzťahy, dokonalý život, keď je to také ľahké?‘

A práve naša láska k pohodliu a instantným (okamžitým) riešeniam je dôvodom, prečo nám veci v živote nefungujú. Veľakrát sa mi stalo (aj môjmu bratovi, ktorý je tiež tréner), že ľudia od nás odišli, lebo sa im nechcelo trénovať podľa našich náročnejších postupov. Ale po istom čase sa takmer všetci vrátili späť. Hľadali tie ‚overené‘ ľahšie cesty - a nakoniec boli na tom ešte horšie ako predtým. Ľahšie cesty nevedú nikam. Keď chceš ísť na Mount Everest, nečakaš, že to bude trvať 5 sekúnd. Vieš, že to bude ťažké, ale tiež to, že to bude stáť za to. Musíme upustiť zo svojho komfortu a predstavy, že všetko má byť ľahké, že utrpenie

je neprijateľné. Kto to má v dnešnej dobe ľahké? Keď ľudia začnú úprimne hovoriť o svojom živote, zistíš, koľko máš okolo seba nešťastných ľudí. Keď odhodia všetky masky a nepotrebujú sa už pretvarovať, zistíš, že život vôbec nie je ľahký. Pre nikoho z nás.

Ježiš sám kedysi povedal, že tu na zemi budeme občas trpieť, ale potom nás čaká odmena v nebi. A práve tam je ten problém, keď neveríš na život po smrti. Veľa ľudí si myslí, že sa vrátia a budú mať druhú, tretiu, štvrtú šancu. To nevaďí, že to teraz pokašlem, veď potom sa sem vrátim. To by sme sa sem pravdepodobne vracali do-

nekonečna. Máme len jednu šancu, a preto ju využime.“

Ďakujem ti, Dominika, že si mne i našim čitateľom pootvorila bránu do tvojho sveta s Bohom a dovolila si nám nazrieť do duše mladej ženy, ktorá cíti svoje poslanie v pomáhani ľudom takým jedinečným spôsobom, akým je písanie. Prajem ti, aby sa tvoj vzťah s Bohom stále viac prehĺboval. Tak budeš môcť čoraz viac otvárať srdcia ľudí, ktorých vzťahy už prestali fungovať.

Miroslav Turanský

www.dongova.blog.sme.sk ▪ Facebook: [Domi dee.blog](https://www.facebook.com/Domi-dee.blog) ▪ Instagram: [domideeblog](https://www.instagram.com/domideeblog)

Ľudskosť je znamením lásky bez slov

Je dlhoročnou učiteľkou žiakov 1. stupňa na piaristickej škole v našom meste a rovnako dlho vedie školský spevácky zbor Rosnička. Vďaka nej sa stal neodmysliteľnou súčasťou detských svätých omší pátra Janka Hríba. Na otázku položenú bývalému žiakovi, čo si na svojej prvej učiteľke, ktorá ho naučila čítať a písať, najviac cení, zaznela odpoveď: ľudskosť. Možno len prisvedčiť. Život Ivetky Luermannovej (55) je svedectvom ľudského prístupu ku každému žiakovi, kolegovi, rodičovi, jednoducho ku každému človeku.

▪ Ivetka, som veľmi rada, že si prijala pozvanie porozprávať sa s nami o živote v našej škole i mimo nej. Viem o tebe, že nepochádzaš z Prievidze. Ako si sa sem dostala a ako si sa s týmto mestom „zžila“?

Narodila som sa na Liptove, odkiaľ pochádza moja mama, ale vyrastala som na juhu Slovenska v Lučenci, kde zase žije otcova rodina. Do Prievidze som sa vydala hneď po skončení vysokej školy a tu som nastúpila aj do svojho prvého zamestnania. Na Prievidzu som si pomaly zvykala a po toľkých rokoch som už, samozrejme, naplno Prievidžankou.

▪ Si manželkou, matkou i starou mamou. Aká bola tvoja cesta k učiteľskému povolaniu?

Môj otec bol tiež učiteľom, vyzerá to tak, že mi bol dobrým vzorom. Čo mi pamätá siah, väčšinou som sa hrala na učiteľku. Mojm detským snom bolo stať sa detskou lekárkou alebo učiteľkou v materskej škole. Nakoniec vyhralo učiteľstvo na 1. stupni.

▪ Keď sa na to pozeráš spätne, má podľa teba život matky a zároveň učiteľky výhody alebo skôr nevýhody?

Keď myslím teraz na seba osobne, tak určite vnímam výhody, či už vo vzťahu k svojim deťom, alebo aj k školským, tiež

v komunikácii s rodičmi. Všeobecne však vidím krásne vzťahy, porozumenie medzi učiteľmi a žiakmi, hoci títo učitelia nemajú svoje vlastné deti.

▪ **Učiteľské povolanie prešlo v rámci spoločnosti dlhodobým vývojom. Stotožňuješ sa s názorom, že učitelia dnes nemajú takú úctu, akú mali v minulosti?**

Za mladých čias našich starých mám boli farár, notár a učiteľ najväčšími autoritami a zdrojom múdrosti. Tak spomínali naši starí rodičia. Aj my niekedy spomíname a porovnávame, že sme boli poslušnejší, úctivejší, mali sme pred učiteľmi rešpekt. Dnes je to inak, ale nemyslím si, že sa nám treba nostalgicky vracat' k tomu, ako to bolo kedysi. Ani to nebolo ideálne. Áno, treba sa nám učiť vzájomnej úcte, a to určite nie len voči učiteľom. Každému človeku by sme mali preukázať úctu. Mali by sme sa naučiť slušne vyjadriť svoj názor a zároveň prijať, že niekto náš názor nezdieľa.

▪ **Čo podľa teba deti v škole dnes najviac potrebujú, a naopak, čo by v škole nemuselo byť?**

Potrebujú byť prijaté, ale aj sa naučiť prijímať druhých. Spolupracovať a pomáhať si. Komunikovať, dokázať sa navzájom počúvať. Skúmať, objavovať svet, mať čas na rozmyšľanie, učiť sa zodpovednosti, spoznávať svoje dary a tešiť sa z darov druhých. Malé deti milujú pohyb, toho majú dosť málo, takže aj viac pohybu. Napriek tomu, že veľa kričia, samy sa vyjadrili v nedávnej ankete, že sa v kriku nie vždy cítia dobre, takže potrebujú aj ticho a pokoj.

▪ **Piaristická škola prechádza veľkými zmenami, či už sa týkajú modernizácie cez projekt Vízie piaristických škôl, ale samozrejme aj vďaka dištančnému vzdelávaniu a koronakríze. Ako vnímaš tieto zmeny ty? Čo ťa motivuje vytrvať v povolani učiteľky v tejto dobe?**

Vnímam to tak, že vždy je nejaká doba a stále sa učíme, deti aj my dospelí, hoci si to ani neuvedomujeme. Čo sa týka dištančného vzdelávania, tiež som sa naučila

nové veci, ale aj tak som sa veľmi potešila, keď sme sa v júni mohli s deťmi 1. stupňa vrátiť do školy a prezenčne sme sa učili aj v tomto polroku skoro do Vianoc. Čo sa týka Vízie piaristických škôl, má naozaj krásne ciele, aktuálne pre túto dobu tak, ako ich mal aj sv. Jozef Kalazanský vo svojej dobe. Vždy budem vd'ačnou „fanynkou“ našej piaristickej školy, budem sa z nej tešiť, aj keď mi ubudnú sily a učiteľkou budem už len srdcom.

▪ **Áno, tvoje srdce je od malička povolaním učiteľské, ako si spomenula na začiatku nášho rozhovoru, a určite ním aj zostane. Ivetka, nikdy nezabudnem na jeden tvoj výrok na adresu istého kolegu, ktorý sa raz pomýlil v nejakej oficiálnej časti prejavu a ty si na to zareagovala: „To bolo také milé. Mne sa to páčilo. Ved' to svedčí o tom, že sme len ľudia.“ Kde a od koho si načerpala pre svoj život túto vieru v dobro v človeku? Kde si nadobudla tento milosrdný pohľad na ľudí?**

Sama neviem, asi je to dar, ktorý na sebe ani veľmi nevnímam. Niekedy mi ho niekto pripomenie v pozitívnom alebo negatívnom zmysle, inokedy sa stane, že ho nevyužijem, hoci by som mala. Myslím si, že mi ho od detstva cibril Boh prostredníctvom mojich rodičov, ktorí mi prejavovali dôveru, cez pekné aj neprijemné zážitky, že som nebola ani nie som dokonalá. Lebo aj keď som bola vcelku dobré dieťa, predsa len som všeličo vyparatila.

▪ Dnes je veľmi veľa detí i dospelých ľudí, ktorí sa v živote nestretli s láskou, s vedomím, že sú milovaní takí, akí sú. Teda aj so svojimi slabosťami a nedokonalosťami. Ako možno podľa teba „zjaviť ľuďom, že sú milovaní“?

Jednoduchá odpoveď asi neexistuje. Myslím si, že keď im venujeme svoj čas, keď vidia, že o nich máme záujem, počúvame ich, pochválime, povzbudíme, pomôžeme...

▪ Áno, vtedy prichádza aj spätná väzba. Pamätáš si zo svojej učiteľskej praxe nejakú situáciu, kedy si výnimočným spôsobom cítila, že si milovaná?

Nespomínam si na výnimočnú situáciu, ktorú by som mohla vyzdvihnúť, asi by som ani nechcela, ale náklonnosť a lásku detí vnímam skoro stále. Malé deti ju prejavujú celkom spontánne: povedia, nakreslia a venujú obrázok, objímu, keď nehrozí korona, chcú sa s pani učiteľkou držať za ruku, keď niekam ideme...

▪ Korona nám určite znemožňuje prejavy ľudskosti, ale možno niekedy im zabraňujú aj samotné médiá. Deti i dospelí sú vtiahnutí do sveta ľudí „vonku“ a nevidia a nepočujú tých vo svojej blízkosti. Ivetka, ako ty vnímaš médiá a ich úlohu v súčasnosti?

Vidíme všetci, že médiá majú veľkú moc, môžu urobiť veľa dobrého, ale aj zlého. Ich zodpovednosť je naozaj veľká.

▪ A aké sú tvoje obľúbené médiá alebo tvoje obľúbené filmy, knihy, hudba sprostredkované aj cez médiá?

Prirodzene mám veľmi rada hudbu, od ľudoviek až po klasickú, Taizé, židovskú hudbu aj našu Rosničku. Páči sa mi pieseň Verný Boh od Heartbeat, piesne Zuzany Eperješiovej a už niekoľko rokov je mojím obľúbeným CD *Pod'te, pokloňme sa* s viacročnými piesňami, ktoré nahrali Bratia a sestry Rodiny Panny Márie. Rada si pozriem dobré filmy, medzi moje obľúbené patrí napríklad film Filip Neri (Bud'te dobrí ak môžete s piesňou Všetko je márnosť, ktorú spievajú deti). Mám rada knihy od detských až po dospelácke. Nedávno sme

sa s tretiakmi zabávali na príbehoch Pippi Dlhej Pančuchy, ale veľmi sa mi páči napríklad kniha *Od jarmulky ke kříži* Od Jeana-Marie Élie Setbona, príbeh konverzie francúzskeho rabína. A rada čítam Sväté písmo.

▪ Keby si mala moc zmeniť a ovplyvniť život v spoločnosti tak, aby to malo dosah predovšetkým na dobro detí, ktoré učíš, čo by si urobila?

Asi si na niečo také netrúfam. Ale viem, že deti nás dospelých stále pozorujú a napodobňujú. Ak budeme medzi sebou v rodinách, v školách, tam, kde pracujeme, ale aj v médiách slušne komunikovať, počúvať sa navzájom, prejavovať si vzájomnú úctu, budú to tak robiť aj naše deti.

Ivetka, ďakujem za rozhovor a prajem všetko dobré!

Elena Blašková

Foto: archív Ivetky Luermannovej

Kedy ste spoznali dotyk veľkej Božej lásky?

- **Jaroslava:** „Na Veľkú noc, raz po veľmi zlom zážitku v rodine. Veľmi som sa bála rodinného príslušníka, jeho návratu domov. Padla som na kolená a prosila Božské Srdce, aby ma vyslyšalo. Ono si ma skutočne ochránilo, doslova objalo. A moja láska k Bohu odvtedy trvá v mojom živote a On si ma premieňa cez Pannu Máriu.“
- **Iveta:** „Bolo to vtedy, keď sa nám narodil syn Jakub. Kráčali sme s manželom spolu do kostola i s dieťaťom - Jakubkom v kočiku hore brehom. Vtedy ma premkla veľká láska k Pánu Ježišovi i k Duchu Svätému. Nedá sa na to zabudnúť.“
- **Marcela:** „Ani to neviem povedať, no bolo to pri prvom sv. prijímaní, cítila som veľké spojenie s Pánom Ježišom.“
- **Milka:** „Nedokážem to vysloviť.“
- **Milo:** „Takých nádherných udalostí bolo v živote veľa. Napr. prvé sv. prijímanie. Potom keď som mal 17 rokov, vtedy ma Boh naplnil v modlitbách ako jeleňa, čo žízni po vode. Túžil som Boha spoznávať viac a viac a On ma neustále požehnáva svojou Láskou.“
- **Apolka:** „Keď som bola po páde dlho v bezvedomí a dolámaná. Už viem, že Pán dovolil anjelom cez ľudí a lekárov, aby mi pomohli. Precítila som k životu, pocítila som veľkú lásku Trojjediného Boha a jeho milosť ku mne, aby som mala ešte dostatok dní na pokánie ako resty môjho života.“
- **Antónia:** „Raz som sa cítila veľmi opustená (asi v 17. rokoch) a moje kroky ma priviedli do vnútra kostola Najsvätejšej Trojice... Tam som precítila Božiu blízkosť v modlitbe. Odobral mi bezradnosť.“
- **Jožka:** „Stále bojujem so svojou povahou. Skôr, než nám otecko zomrel, zavolať si ma a povedal: ‚Každý človek si myslí, že má pravdu. Nezabudni však: A slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami.‘ Od tej chvíle viem, že som milovaná Bohom a upevňujem sa vo viere.“
- **Ludmila:** „Po havárii autom som si uvedomila, že žijem a mám tu na zemi ešte poslanie. Tak veľmi som milovaná Bohom!“
- **Alica:** „Po materskej dovolenke, keď som mala nastúpiť učiť v škole, dali mi vyplniť dotazník. Vyplnila som ho pravdivo ako veriaca. Nevzali ma vtedy. A vo sne som dostala dar poznania veľkej Božej Lásky.“
- **Margaréta:** „Pán Ježiš sa mi dal spoznať cez jednu vzácnu priateľku - redaktorku, ktorej láska k Bohu i v jej veľkom utrpení ma priviedla na kolená. Už viem, že som milovaná Trojjediným Bohom. A trvá to už 30 rokov.“
- **Sr. Jana-Mária:** „Po smrti otca som spoznala, že je to Boh Otec, ktorý ma nežne miluje - viac než môj ocko.“
- **Mária:** „Keď som bola neprávom obvinená celou dedinou, nevedela som sa brániť. Modlila som sa, odpustila som to ľuďom cez veľkú Lásku Pána Ježiša, ktorú mám od neho. Práve odvtedy.“
- **Ad'a:** „Vtedy som spoznala, že ozaj existuje Boh a jeho veľká Láska k nám, „malíčikým“, keď sme zostali nevedome oklamaní a bez prístrešia i s matkou, synom a bratom. Pán nám podal pomocnú ruku cez úžasnú veriacu rodinu Š., cez ich srdce plné lásky. Pána Ježiša sa učíme spoznávať a ďakovať mu. Stalo sa to práve pár dní pred Vianocami.“
- **Anna-Mária:** „Ako dávno dospelá som sa nechala Pánom objat', keď som vošla do Kostola Najsvätejšej Trojice a plakala som a vzlykala a odprosovala. Bola som tam sama, len s Ježišom a Pannou Máriou. Nikto ma neodsúdil ako Máriu z Magdaly... V slovách Jána Pavla II. ‚Nebojte sa‘ som kráčala pod vedením pátra Alojza Orlického k premene a uzdravovaniu sa láskou Pána Ježiša.“

Za odpovede ďakuje Anna Gálová

Sme milovaní

„Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie.“ (Mk 1,11)

Ježiš prichádza, aby uzdravil našu neschopnosť milovať. Starý zákon je pre kresťanov časom dlhej prípravy na to, čo svätý Pavol nazýva „plnosťou času“, kedy „Boh poslal svojho Syna“ a prekvapivým spôsobom naplnil prísľuby, ktoré dal Abrahámovi.

Práve príbeh o ňom nám ozrejmuje, že muž sa nemôže stať otcom, ak sa predtým nestane synom, lebo otcovstvo muža vychádza z dôvery v Boha Otca, ktorý je prameňom každého otcovstva. Len vtedy, keď človek prijme seba samého ako Božie dieťa naplnené Otcovou láskou, môže túto lásku vyžarovať a dávať ďalej svojim deťom. Ježiš prichádza ako človek, aby zjavil Otca a jeho lásku. Ale pekne poporiadku...

Na počiatku...

Adam a Eva si celkom neuvedomovali, že Boh je ich Otcou a prameňom všetkých darov - dovtedy, kým nestáli jeden pred druhým tvárou v tvár ako Stvoriteľove dary, ktoré im vzájomne dal. Milujúc sa navzájom Adam a Eva milujú Boha, prvého Darcu a vstupujú s ním do vzťahu.

Kristus prichádza na svet, aby obnovil prvotné skúsenosti človeka a aby v nás znovu prebudil povolanie k láske. Aby to mohol urobiť, musel vstúpiť tak do našej osamelosti, ako aj do našej jednoty, tak do nášho vzťahu s Bohom, ako aj do nášho spoločenstva s inými ľuďmi. Kristus ukazuje svoju lásku k Otcovi práve tým, že „miloval svojich, čo boli na svete, a miloval ich až do krajnosti“ (Jn 13,1).

Pred pádom do prvého hriechu to bol Adam, komu Boh dal Evu do starostlivosti, a Eva, ktorej dal Adama. V tomto prijatí a vzájomnej starostlivosti Adam a Eva uznávali a potvrdzovali dôstojnosť toho druhého. V podstate vyjadrili niečo podobné tomu, čo Kristus povedal svojim učeníkom: „Si vzácny, vzácna v očiach Boha, ktorý mi ťa zveril.

Si ľudskou osobou, jediným stvorením na zemi, ktoré Boh miluje pre teba samého, teba samu“.

Stretnutie lásky

Prvá vec, ktorú si treba uvedomiť je, že Adam nie je ani dizajnér, ktorý Evu navrhol, ani inžinier, ktorý ju skonštruoval. Jej prekvapujúca prítomnosť v jeho živote presahuje jeho predstavy. Láska môže len prekvapovať, je vždy zjavením, ktoré si nemôžeme nijako naplánovať ani vytvoriť.

Boh zosiela na Adama hlboký spánok a následne utvorí telo ženy priamo z tela muža. A opäť je to Boh, kto privádza stvorenú ženu k jej manželovi a predstavuje mu ju ako pomoc, ktorá mu je rovná. Nemôžeme sa teda čudovať výkriku radosti, ktorý vychádza z Adamových úst, keď vidí Evu. Telo je pre Adama mostom k jednote s Evou tak, ako je aj jej telo mostom k jednote s ním.

V divadelnej hre *Pred zlatníctvom* Karol Wojtyła ponúka pekný obraz, ktorým vykresľuje, ako láska pretvorí dvoch ľudí na jedného. Anna, ktorej manželstvo je v bolestnom křči hlbokkej krízy, ide ku klenotníkovi (ktorý v hre predstavuje Boha), aby mu predala svoju svadobnú obrúčku. A tu Anna hovorí, čo nasledovalo:

Klenotník si obzeral prácu a dlho potažkával prsteň vo svojich rukách, potom sa mi zadíval do očí... Položil prsteň na váhy... A povedal: „Tento prsteň nič neváži. Ručička váh sa nevychýlila ani o miligram a neviem, ako inak by som ju mohol odvážiť. Váš manžel musí byť nažive. A ak je to tak, ani jedna z va-

šich obrúčok nebude vážiť nič, keď ich budem vážiť samostatne - len spolu sa dajú odvážiť. Moje zlatnícke váhy majú takú jednu zvláštnosť, že nevážia kov, ale celý osud a bytie človeka.“

Kristus je nám darovaný

Kam nás teda táto cesta lásky vedie? Svätý Augustín krásne zachytáva to, že láska je príťažlivosťou, hlasom vychádzajúcim z hĺbín nášho tela, keď hovorí: „*Láska je mojou váhou a kamkoľvek idem, tam ma ona ťahá*“.

„Boh teda tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna.“ Kristus je jediný Syn, Bohom milovaný, ktorého Otec poslal na svet, aby nás zachránil. Hľadiac na Krista srdcom môžeme pochopiť, ako veľmi nás Otec miluje. Lebo ako boli

naši prarodičia povolení stať sa jeden pre druhého darom, tak je Kristus zvrchovaným darom, ktorý nám dáva Otec.

Kristus je jediný Otcov Syn. Syn je všetkým, čo Boh môže dať. Keď nám poslal Syna, neostal mu nijaký iný dar, pretože darovanie Syna je najväčším možným prejavom otcovskej lásky.

Text: Miroslav Turanský
Foto: Mária Melicherčíková

Bibliografia:

Carl Anderson - José Granados, Povolání milovat', 2014

Prečo sa necítíme milovaní

Mnoho ľudí žije s pocitom, že nie sú milovaní. Svedčia o tom aj zúfalé činy, ktoré sme schopní urobiť, len aby sme našli lásku. Potom, keď ju nájdeme, zas vyžadujeme od druhých, aby nám ju dokázali.

„Ak ma máš rád, urobíš to pre mňa.“ Sú to požiadavky, ktoré sa nám zdajú byť oprávnené. Keď sú však splnené, pocit, že som milovaný, nám akosi rýchlo vyprchá. Nedokážeme si totiž udržať to, čo nám nepatrí.

Pocit z detstva

Milovaný sa buď cítim, alebo nie - a žiadne dôkazy lásky to nezmenia. Cítiť sa milovaný je základný stav bytia. Nie je to len prchavý pocit závislý od toho, či mi momentálne niekto náklonnosť preukazuje, alebo nie.

Byť milovaný patrí medzi základné pocity, ktoré nadobudneme v detstve. Je to skôr akýsi poznatok alebo objav, ktorý dieťa urobí pozorovaním správania okolia k sebe samému. Dieťa sa nedá oklamať. Cíti, či je milované, alebo len trpené. Cíti, či je skutočne milované také, aké je, alebo či je napr. len trofejou, ktorou sa rodičia pýšia.

Láska nie je odmena

Z dieťaťa, ktoré sa cíti neprijaté rodinou, nehodné rodičovej pozornosti, nevyrastie človek, ktorý v dospelosti bude chodiť po

svete s pocitom: „Som milovaný, aký som šťastný!“ Pri slovách: „Boh ťa miluje!“ sa rozplače a bude sa cítiť ešte väčšie nič ako predtým. Bude opakovať, že toho nie je hodný. Nie je mu totiž vôbec jasný koncept lásky.

V detstve nadobudol pocit, že láska je odmenou za dobré správanie alebo dobré známky v škole. Ale to vôbec nie je láska, len zle praktizovaná výchova. Koľko ľudí ešte stále počujeme dieťaťu hovoriť: „Ak to neurobíš, nechcem ťa! Nebudem ťa ľúbiť!“ Ako má potom dieťa vedieť, že láska nie je vydieračská hra s názvom: ‚Ty urobíš, čo poviem ja a ja ťa za to budem ľúbiť. A keď nie, zostaň si tu samo.‘?

Práca na sebe

Je jedno koľko máš dnes rokov, či si už na minulosť zabudol. Je jedno, koľko si toho dokázal v práci, ako veľmi si uznávaný. Je jedno, koľko partnerov si mal. Ak si raz nadobudol pocit, že nie si milovaný, nezabavíš sa ho. Respektíve nie tak, že budeš čakať, že sa niečo stane, alebo že niekto vstúpi do tvojho života a urobí zázrak.

Ten zázrak musíš urobiť ty sám prácou na sebe. Musíš prehodnotiť pravdy v tvojom živote a presvedčiť vlastnú myseľ, aby sa správala podľa toho, čo už teraz ako dospelý chápeš: Tvoju hodnotu neurčujú krehké bytosti zvané rodičia alebo partner, tvoju hodnotu určuje Boh - Láska.

Držím vám palce, aby ste v novom roku tento pocit natrvalo získali!

Mgr. Zuzana Liptáková

O.Z. Lepšie ja - poradenstvo, semináre, kurzy
www.lepsieja.sk

Foto: Mária Melicherčíková

Stratit' všetky istoty znamenalo získať viac

Do istého dňa som netušil, čo znamená stratit' takmer všetko. I keď som sa snažil držať Boha, nebolo to vôbec jednoduché. O to, čo sa mi stalo a čo nasledovalo, by som sa s vami rád podelil aj so svojou manželkou.

Túžba versus realita

Od spoznania Ježiša osobnejšie som neúspechy zvládal s určitou ľahkosťou, až nadradenosťou, hovoriac si, čo ma nezbije, to ma posilní, alebo všetko je Božia vôľa. Mal som výbornú prácu, ktorá mi umožňovala chodiť do Nemecka, ale aj tak som túžil po lepšej pozícii. Tiež na mňa doliehalo zlyhanie pri hľadaní životnej partnerky.

Myšlienkami som bol stále rozlietany. Vytvoril som si na seba taký tlak, že som skončil v nemeckej nemocnici, kde mi diagnostikovali psychickú poruchu. V Bojníckej nemocnici mi diagnózu nepotvrdili, psychický výkyv však nastal a skončil som na tabletkách. Môj svet sa rúcal ako domček z karát.

Boh to má naozaj v rukách

Znova som dostal ponuku ísť do Nemecka. Vedel som, že pre moju únavu by som to nezvládol, a tak - aj na odporúčanie doktorky - som odmietol. Po tomto rozhodnutí som cítil strach a depresie, ako sa postarať o svoje živobytie.

Pracoval som v kancelárii a za počítačom som vydržal sedieť asi hodinu. Denne som sa cítil slabý a čakal som na koniec zmeny. Pracovné okolie mi naznačilo, že nie je spokojné. Napriek tomu to Boh držal v rukách a nevyhodili ma.

Do môjho života vstúpila tiež nádej. Začal som sa stretávať s dievčaťom, ktoré bývalo predtým u mňa v podnájme. Vždy som sa na ňu tešil a dúfal som, že ma možno objíme. Vôbec som si však nevedel so svojím stavom predstaviť, že by to mohla byť moja priateľka. A o tom, čo sa odohrávalo v jej srdci, sa s vami podelí ona.

Pocity v ženskom srdci

S Petkom som sa poznala už skôr, boli sme kamaráti a v tom období, keď on zažíval podľa neho „najťažšie obdobie svojho života“, sme sa začali stretávať intenzívnejšie. Bolo ťažké byť s ním tak, aby som sa nezaľúbila, pretože to mohlo byť zraňujúce pre moje srdce.

Pýtala som sa Boha, či sa mám s ním stretávať. On sa ma spýtal, či to bude mať zmysel, aj keď z toho nič nebudem mať. A ja som v sebe bojovala. Vo svojom srdci som počula: „Veríš mi, Kati“? A ja som vedela, že Boh je verný, že jeho láska chce pre mňa to najlepšie.

Dnes sme manželia. Petko je, vďaka Bohu, zdravý a neberie žiadne tabletky. Máme dcérku a denne zažívame starostlivosť nebeského Ocka. Nerozumiem všetkému, čo koná, ale vždy sa rozhodnem veriť mu. Nie je to ľahké, ale oplatí sa.

KaPePy

... tri otázky pre Bendovcov

Sme rodina s tromi deťmi: Mišo 19 rokov, adoptované dvojčičky Nikolka a Marcelka, ktoré majú skoro 16 rokov. Pred desiatimi rokmi sa našej rodiny dotkol Boh a začal nás uzdravovať a premieňať a odvtedy je centrom nášho rodinného života. Za ten čas sme s ním zažili veľa zázrakov a úžasných vecí, o ktoré sa chceme deliť aj s inými ľuďmi.

1

Martin, čo ti dal minulý rok?

Minulý rok mi dal viac pokory, viac poznania seba. Ukázal mi, aký som vnútri, preveril, v koho verím a kto je mojou oporou. Mojej rodine dal väčšiu jednotu. Viac času spolu.

2

Hanka, čo ťa „stál“ minulý rok?

Minulý rok mi vzal sebestačnosť a nezávislosť. Vzal mi pocit, že vždy môžem robiť to, čo chcem ja. Vzal mi obavy z toho, čo si kto o mne myslí. Vzal mi tiež strach z odmietnutia druhými ľuďmi.

3

Deti, čo by ste chceli tomuto roku 2021 a ľuďom, ktorých vám v ňom Pán pošle dať vy?

Mišo: chcel by som prinášať ľuďom viac jednoty. Aby sme boli schopní akceptovať aj iné názory, viesť dialóg, hľadať, čo nás spája, nie čo nás rozdeľuje. Nie ľudí škatulkovať.

Niki: chcela by som ľuďom hovoriť o Bohu, aký je dobrý a čo spravil v mojom živote.

Maca: chcela by som ľuďom rozdávať radosť svojou spontánnosťou a tvorivosťou, chcela by som tvoriť nové veci.

Za odpovede ďakuje
Mária Melicherčíková

Foto: archív rodiny Bendovcov

Keď sú Traja spolu Jeden

V diaľke na horizonte zapadalo zubaté slnko. Obloha sa zaodela do ohnivočervených šiat a malá Terezka hľadela von oknom obdivujúc krásu neba tak, ako to vedia iba deti. V nepatrnej chvíli sa jej užasnutý pohľad premenil na pohľad skúmavého vedca, ktorý si láme hlavu nad niečím, čomu by veľmi chcel rozumieť, ale, žiaľ, nedarí sa mu to.

Terezka sa otočila smerom k mame s naliehavou otázkou: „Mami, ako je možné, že je jeden boh a zároveň traja bohovia?“ Mama sa v kútiku srdca usmiala nad neobratnosťou slov svojej dcéry a rovnako skúmavo sa zamyslela nad jednou z najťažších otázok kresťanskej

viery. Veď táto otázka už dala zabrat aj učenejším ľuďom, ako bola ona. Ale pomoc z neba prišla k mame tak náhlivo, ako zvedavá otázka jej dcéry. Vzala Terezku na kolená a začala jej s radosťou vlastnou každej milujúcej mame vysvetľovať: „Vieš, Terezka, skús si to predstaviť takto. Ty sa voláš Terezka Veselá, ja sa volám Evka Veselá a tvoj ocko sa volá Jakub Veselý. Každý z nás má svoje meno, ale priezvisko máme spoločné. A tak všetci vedia, že sme jedna rodina, rodina Veselá, ktorú tvoria tri osoby - ocko, mama a ty. Sme jedna rodina, ale v nej sme traja rôzni ľudia.“

Terezka však na mamino vysvetlenie nesúhlasne pokrútila hlavou: „Ale mami, my predsa nie sme svätí a tí traja bohovia sa volajú Najsvätejšia Trojica!“ Mama sa znovu zachvela v srdci nad úprimnými a čistými slovami svojej dcéry a veľkosťou pravdy, ktorú tak jednoducho vedia vypovedať deti. Na pomoc jej však prišli malé postavičky na poličke v detskej izbe. „Pozri,“ ukázala na betlehem, „tu je Svätá rodina: Jozef, Mária a Ježiško. Oni sú všetci traja svätí, ale každý z nich má iné meno.“ Lásková mama ani sama nerozumela tej rýchlosti, s akou povedala tieto slová. Zneli tak pravdivo, že presvedčili aj neodbytnú otázku jej dcéry.

„Ahá!“ vykrikla Terezka. „Keď my budeme

s ockom a s tebou dobrí, tak raz aj my budeme svätí, však? Tak, ako Svätá rodina! Potom sa budeme volať svätá rodina Veselá!“ Mama sa usmiala nad neochvejnou dôverou svojej dcéry, že dobro je cestou ku svätosti, a nežne prisvedčila:

la: „Áno, tak nejako to je.“ Lenže Terezke vrtal v hlave ešte jeden červík. „Mami, ale tebe sa má narodiť onedlho dieťaťko a ja budem mať bračeka, no a to už budeme štyria! A oni sú len traja!“ takmer smútočne pokrútila Terezka hlavou nad nemožnosťou pochopiť túto veľkú záhadu. Ale mama akoby zatónená Múdrosťou pomohla dcérke aj s týmto hlavolamom. „Vieš, Terezka, Svätá rodina, ktorá je najpravdivejším obrazom Boha, Najsvätejšej Trojice, nikdy nežila iba pre seba. Vždy túžila deliť sa o svoje dary s druhými. A preto nebo, to miesto, kde dnes prebýva, je plné svätých. Lebo tak ako nespočítaš hviezdy, nespočítaš ani svätých. Najsvätejšia Trojica je uprostred a okolo nej sú ostatní svätí a je ich veľmi veľa.“ Mama sa odmlčala. Netušila, či ešte bude nasledovať ďalšia otázka, preto sa s bázňou opýtala: „Rozumieš mi, Terezka?“

„Áno, maminka, rozumiem. Ako je v nebi veľa hviezd a súhvezdí, tak aj na zemi je veľa rodín, ktoré raz budú sväté.“ Terezka objala svoju mamu a v náhlivosti jej zoskočila z náručia na zem, aby sa išla o svoj objav podeliť s ockom. Mama ju sprevádzala pohľadom plným lásky, ktorý posvätila malá slza vďačnosti za dar Vianoc.

Text: Margaréta Lúčna
Ilustrácia: Rebecca Schniererová

Sviatosť krstu - brána k ostatným sviatostiam

Krst je prvá a základná sviatosť, ktorou sa človek očistí uje od dedičného hriechu, ako aj od všetkých hriechov, ktoré spáchal od narodenia, a dostáva potrebné milosti. Ježiš Kristus sa na začiatku svojho účinkovania dal pokrstiť Jánovi Krstiteľovi v Jordáne, potom začal účinkovať. Po svojom zmŕtvychvstaní sa stretáva s apoštolmi a dáva im príkaz o krste. Apoštolí následne vysluhovali krst všetkým, ktorí uverili v Krista.

Krst má štyri účinky:

1. včlenenie do Krista
2. odpustenie dedičného hriechu a všetkých osobných hriechov
3. posvätenie človeka
4. nezmazateľný znak

Včlenenie do Krista

V Liste Galat'anom 3,27 sa píše: „Lebo všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli.“ Krstom sa obliekame v Krista. Nemyslí sa tým oblek, ktorý by sa dal meniť, ale skôr bytie, stav človeka. Človek sa pripája ku Kristovi a k jeho telu, získava nový základ pre svoj život.

Krst ľudí spája tak hlboko do jedného spoločenstva, že hoci majú rôzny pôvod či patria do rôznych spoločenských vrstiev, v cirkevnom spoločenstve nachádzajú jednotu. Tá sa môže vzťahovať najmä na Eucharistiu, ktorá je centrom kresťanského života.

Krst vytváral rozdiel medzi ľuďmi, no zároveň tvoril jednotu medzi tými, ktorí boli pokrstení. Keď sa človek spojil so spoločenstvom, vytváral a upevňoval Cirkev a jej vzťahy medzi sebou navzájom. Pre kresťanov to bola taká sila, že ostatné rozdiely, ktoré mali, nemali žiadnu hodnotu.

V spoločenstve Cirkvi nemal byť nikto opustený, či bol bohatý, alebo chudobný. Tým, že sa niekto stane členom Cirkvi, prestáva patriť sebe a začína patriť Kristovi. Jeho úlohou sa stáva služba spoločenstvu, rozvíjanie duchovného života a vyznanie viery, ktorú dostal. Aj keď v dnešnom svete sa viac preferuje individualizmus, kresťania sú stvorení pre spoločný život.

Odpustenie dedičného hriechu a všetkých osobných hriechov

Krstom sa človeku odpúšťajú všetky hriechy, ktoré spáchal až do chvíle krstu. Človek je tak po krste úplne očistený kúpeľom, a preto sa mu už nemá čo odpúšťať pri sviatosti zmierenia. Kvôli tomu sa novokrstenci obliekajú do bieleho rúcha, ktoré naznačovalo čistotu a bezhriechosť ich duše.

Krstom sa nám zmazávajú všetky hriechy, no napriek tomu v nás zostáva zlá žiadostivosť, ktorá nás nabáda ku konaniu zlých skutkov, ktoré nás vzdalujú od Božej lásky. Kvôli odpusteniu všetkých hriechov sa krst v niektorých časoch nechával na poslednú chvíľu pred smrťou, aby mala osoba istotu nebeského života. Žiaľ, nie vždy to stihli, preto sa krst presunul už na novonarodené deti.

Posvätenie človeka

Znovuzrodenie v Duchu Svätom je účinkom krstu, ktorý nás posväcuje. Preto niet inej cesty posvätenia ako v Duchu Svätom, a preto aj v krste pôsobí Duch, ktorý človeka posväcuje.

Najlepšie sa to dá vysvetliť asi tak, že keď sa dáme pokrstiť, ponoríme svoje osobné príbehy do Božej lásky, čím sa naše životy odovzdajú Kristovi, ktorý nás sprevádza svojou láskou a oslobodzuje nás od strachu. Kristus nám pomáha kráčať životom a napredovať po ceste k radosť vykúpených.

Nezmazateľný znak

Sv. Augustín túto pečať pripodobnil znaku, aký dostávajú vojaci. Aj krst vtláča človeku pečať, ktorá sa nedá zrušiť, od-

volať alebo zničiť. Tým vysvetlil, či je krst platný pre tých, čo od viery odpadli a znovu sa vrátili. Sv. Augustín odpovedá, že ak boli raz pokrstení, zostáva im to na-

vždy. Tento znak sa neruší ani vystúpením z Cirkvi alebo zapretím viery.

Dominik Kučera

Only wanna know

Recenzia filmu Jesus Christ Superstar

Myslím, že to bolo na hodine náuky o spoločnosti. Pán učiteľ sa nás pýtal, aké sú najvýznamnejšie osobnosti v dejinách ľudstva. Komu prisúdiť prvenstvo? Existuje jedno meno, ktoré by vyčnievalo nad každé iné?

Či už je pre vás Ježiš Kristus vtelením samého Boha a Spasiteľom človeka alebo spoločenským revolucionárom, prípadne fiktívnou postavou (ako pre umelo inteligentnú asistentku Alexu od Amazonu), názvu muzikálu a filmu z roku 1973 dáte za pravdu. Ježiš Kristus je Superstar. Kým je Steve Jobs v porovnaní s týmto influencerom, od ktorého narodenia v maštali počítame náš letopočet? Jeho vplyv je nepopierateľný rovnako ako známosť jeho mena, ktoré je denne aj na perách tých, ktorí neveria, že je Božím Synom.

Svieži aj po 50 rokoch

Film Jesus Christ Superstar aj po takmer 50 rokoch prekvapuje sviežosťou a originalitou spracovania biblického námety. Postavy známe z evanjelií hrajú hipisáci každej farby pleti, rímski vojaci sú okrem kopijí vybavení aj samopalmi a ružovými tielkami a všetko sa to odohráva v akejsi púšti s pozostatkami starovekých stĺpov, ale aj s novopostaveným lešením, z ktorého hľadajú farizeji - strážcovia poriadku v kostýmoch pripomínajúcich istú skupinu detí revolúcie, čo vraj oslobodila ľudstvo od prežitej kresťanskej morálky v oblasti sexuality.

Do toho hrajú elektrické gitary v dnes už kultových pesničkách. Oduševnené tanečné choreografie prebúdajú v divákovi chuť hýbať sa celým telom až do úplného vyčerpania. Toto nutkanie sa môže aj navonok prejavovať distingvovaným rytmickým pohybovom dolných končatín.

Nápadité, no nie samoučelné

Všetky tieto nápadité a dobové výrazové prostriedky však nie sú samoučelné. Sú do nich zabalené otázky, ktoré sú medzi ľuďmi prítomné od pozemského života Ježiša Krista až do súčasnosti. Kým je Ježiš Kristus, keď je jeho meno také známe? Naozaj je Božím Synom? Prečo nespraví toto alebo tamto, aby som mu uveril?

Čiastočnou odpoveďou na poslednú otázku môže byť scéna s Herodesom. Ježiš v nej síce na kráľove požiadavky neodpovie ani slovom, ale my vďaka exhibícii rozmanitých personifikácií hedonistického životného štýlu chápeme, že niečo na tom, že Boh pyšným odporuje, ale pokorným dáva milosť (porov. 1 Pt 5, 5), predsa len asi bude.

Jednou z úžasných vlastností filmu je schopnosť zhmotňovať duchovné otázky a intuície a už tým naznačovať smer, ktorým sa máme vydať, ak hľadáme dobré a pravdivé odpovede.

Jesus Christ, Jesus Christ, who are you? What have you sacrificed?

Text: Peter Pikulík OFMConv.

Foto: www.brightwalldarkroom.com

Ondrej - múdrosť

30. 11. 2020

Tak som sa na istom portáli hovoriacom o význame a pôvode mien dozvedel, že Ondrej má pôvod v českom Ondřej. Hneď som hľadal, či aj svätý Ondrej, jeden z 12 Ježišových apoštolov, nebol Čech. Nič také som však nenašiel. Väčšina ostatných stránok uvádza, že Ondrej i Andrej sú mená odvodené z gréckeho Andreas a znamenajú statný, udatný či odvážny. Aj keď jedna stránka namiesto statný má slovo šťastný.

Dakedy sa vravelo, že papier znesie všetko. Dnes je to skôr digitálny svet - internet či mobilné aplikácie. Nemyslím len na hoaxy, skrytú propagandu a zámerne šírené dezinformácie, ale aj na obrovské množstvo amaterizmu, hlúposti i osobných názorov, ktoré sa podávajú ako objektívna realita. Zdá sa, že čoraz viac treba múdro rozlišovať, čo a od koho čítam a najmä čomu uverím. Ale tiež múdro písať. Ak vec nepoznám jasne, tak radšej nič.

Iné staré príslovia vraví, že mlčať je zlato. Zdržať sa však nestačí len hovoreného, ale aj písaného či obrazového vyjadrenia. Je to jeden z prejavov múdrosti.

Mimochodom, múdrosť patrí medzi štyri základné čnosti, o ktorých chcem uvažovať v adventnom čase. Dnes prajem, aby sme si ju pestovali najmä smerom k digitálnym médiám.

Vladimír Slovák **rtv:** Rádio Slovensko **rtv:** slovensko.rtv.slovensko.sk

Zamyslenie na dnešný deň **rtv:** vysiela každý pondelok 5:10 hod.

Ambróz - spravodlivosť

7. 12. 2020

Boli ste včera na omši? Aspoň prostredníctvom rozhlasu či televízie? A viete, od koho pochádza slovo omša, pôvodne latinsky missa? Eucharistickú slávnosť, stretnutie kresťanov, pri ktorom konzumujú Božie slovo i Božie telo, takto nazval v 4. storočí milánsky biskup Ambróz. Uňho má pôvod aj viera iného veľkého mysliteľa kresťanského storočia. Kvôli rečníckej kvalite jeho kázni ich chodil počúvať aj istý Augustín Aurélius, ktorého dnes poznáme ako svätého Augustína.

Okrem vzdelanosti a múdrosti, o ktorej sme hovorili pred týždňom, bol sv. Ambróz známy i spravodlivosťou. Druhou zo 4 základných čností. Ukázal ju najmä v roku 390, keď nepustil do chrámu cisára Teodózia. Ten dal totiž popraviť 7 000 Solúnčanov za to, že niekto z mesta zavraždil veliteľa miestnej vojenskej posádky. Biskup žiadal cisára, aby tento svoj čin odsúdil a robil zaň pokánie. Absolútnemu vládcovi to samozrejme nebolo po vôli. Nakoniec však rešpektoval Ambrózovu duchovnú silu a robil niekoľko-týždňové verejné pokánie, po ktorom ho biskup pripustil do spoločenstva veriacich.

Kiežby sme mali politikov schopných pokánie. Kiežby sme mali biskupov ako sv. Ambróz. Ale najmä kiežby sme sa všetci usilovali byť spravodliví a bojovali za spravodlivosť v našej krajine.

Branislava - sila (14. 12. 2020)

Možno si ešte pamätáte reklamu o Broni. Dnes oslavuje meniny. Spolu s Branislavou. Ide o dve verzie mena slovanského pôvodu hovoriaceho o bránení slávy.

Treba však slávu brániť? Lacnú oslavu či nezdravú alebo umelú popularitu asi nie. Ale slávu pochádzajúcu z dobrého mena, cti, vytrvalej a statočnej práce či výkonu asi áno. Uvedomil som si to nedávno, sledujúc hokejový zápas. Mužstvo malo výbornú a obetavú obranu. Okrem dobrej taktiky sa hráči neraz vrhli do strely, a tak ubránili víťazstvo i slávu svojho brankára, ktorý získal ďalších 60 minút bez inkasovaného gólu. „Statoční chlapi“, poznamenal na ich adresu kamarát, s ktorým som hokej pozeral. „Statočnosť“ - to je správny výraz pre tretiu zo základných čností, o ktorých uvažujeme v adventné pondelky. Hovorí sa jej totiž aj sila, zmužilosť či odvaha. Podľa Platóna, od ktorého pochádza toto delenie čností, usmerňuje našu prirodzenú výbušnosť. Nielen v tom, že ju kultivuje, ale aj obracia proti zlu a nespravodlivosti; a tiež k ochrane slabších, napríklad detí či žien. Čo však neznamená, že by ju nemali pestovať i ženy. Nielen Bronislavy.

Bohdan - miernosť (21. 12. 2020)

I keď rovinu určujú tri body, stôl stojí väčšinou na štyroch nohách a auto jazdí na štyroch kolesách. Naša snaha o dobrý či správny život zas na 4 čnostiach: múdrosti, spravodlivosti, statočnosti a miernosti. Volajú sa základné či kardinálne. Na ne sa viažu ostatné ľudské mravné čnosti a vlastne celý náš charakter. Ten ovplyvnila výchova a teraz ho určujeme sami vedomou a vytrvalou snahou o správne postoje a činy.

Dnes, ale aj po celý nasledujúci týždeň by to mohla byť najmä snaha o miernosť. Tá podľa Platóna usmerňuje našu požívateľnosť, v súčasnom jazyku konzumizmus. Ten vianočný sa už rozbieha a vo štvrtok večer to bude opäť štedré. No myslím, že nielen vtedy. Ak však našu radosť z tradičného jedla a všetkých pripravených dobrôt doplníme miernosťou, budeme sa tešiť aj po Vianociach, keď sa postavíme na váhu. Skúsme byť ľuďmi, ktorí užijú, potešia sa, ocenia, ale všetko s kultúrou a vdáčnosťou. K tým, ktorí nám to pripravili i ktorí na to zarobili. Ale aj k tomu, ktorý nám dal celú túto zem i schopnosť žiť z nej.

Inšpiráciou, aby sme sa k vianočnému jedlu správali ako k Božiemu daru, nám môže byť aj dnešné meno v kalendári: Bohdan, Bohom daný.

Váha (28. 12. 2020)

Tak ako? Čo hovorí dnes vaša váha? Pribrali ste, či nie? A ako sa cítite, ste dosť ťažkí? Nie, nežartujem! Dnes, keď si cirkev pripomína vraždenie betlehenských detí kráľom Herodesom mi totiž prišiel na myseľ iný biblický kráľ s podobnou mravnou reputáciou. Podľa knihy proroka Daniela Baltazar žil v Babylone a vládol ako posledný pred dobytím Peržanmi na čele s kráľom Kýrom. Pri istej hostine, keď zavřil svoju zlobu a pýchu tým, že na nej pili víno z posvätných nádob z Jeruzalemského chrámu, sa oproti nemu na stene zjavili prsty píšucej ruky. Nápis znel: Mene, Tekel, Ufarsin.

Kráľa tak vylakal, že nebol schopný života, kým niekto nápis nerozlúšti. Dokázal to len Daniel: Mene znamená koniec tvojho kráľovstva. Tekel: odvážili ťa a zistili, že si ľahký. Ufarsin (Peres) hovorí, že tvoje kráľovstvo bude rozdelené medzi Médov a Peržanov. Pochopenie nápisu však kráľovi už nepomohlo. Ako sa píše o pár riadkov, ešte v tú noc ho zabil.

Príbeh krásne spracovala Margita Figuli vo svojom románe Babylon. Pri jeho čítaní som si uvedomil, že na človeku nie je dôležitá váha jeho tela, ale jeho skutkov. A tak vám chcem do nového roku 2021 popriať, aby ste zvýšili svoju váhu. Aby vaše konanie malo väčšiu mravnú hodnotu.

Ukázala úbohým, že sú milovaní

Svätá Jana Delanoueová

Bola to rozvážna žena a šikovná obchodníčka. V 17. a 18. storočí plnom biedy a ťažkostí sa však neotočila chudobným chrbtom. Práve naopak - sv. Jana Delanoueová im dala všetko, čo mala. A to nielen svoj majetok, ale najmä svoju lásku. Svätý Otec Ján Pavol II. však v príhovore pri jej svätorečení múdro vystihol, že touto „márnotratníckou lásky“ sa stala až po tom, čo Duch Svätý uhasil „oheň jej lakomstva“.

Sv. Jana Delanoueová sa narodila 18. júna 1666 v Saumur vo Francúzsku. Bola najmladšou z 12 detí v obchodníckej rodine. Otec bol podomovým obchodníkom a v rámci svojej práce obchádzal celú oblasť, v ktorej žili. Matka viedla malý obchod na okraji mesta a poskytovala tiež stravu pútnikom navštevujúcim miestnu svätyňu Panny Márie.

Láska k chudobným

Jana stratila otca už ako dieťa. Žila potom s matkou a starala sa o domácnosť. Nevydala sa, ale o reholnom živote tiež neuvažovala. Po smrti matky zdedila dom i obchod, ktorý sa snažila zveľadiť. Obchod však napríklad otvárala i v nedeľu, aby zarobila čo najviac peňazí, čo vtedy vôbec nebolo zvykom.

Podnet na zmenu prišiel počas zimy v roku 1693, ktorá bola výnimočne dlhá a silná. Jedna zo známych Jane porozprávala o šiestich sirotách - žili opustené v stajni a hrozila im smrť hladom či zamrznutím. Jana neváhala a vzala si deti k sebe. Objavila v sebe charitatívny rozmer lásky a rozhodla sa ho nasledovať. Nielen tieto sirotky, ale aj mnohí iní chudobní v tejto oblasti žili v chlievoch. Jana

im nosila jedlo či odev, čistila im šaty a pod vlastnú strechu prijímala tých, ktorí nemali kam ísť. Obchod napokon prenechala sesternici a svoj dom venovala sirotincu.

Postupne sa jej s pomocou dobrých ľudí podarilo zariadiť tri budovy. Nazvala ich „Prozreteľnosť“. Opatrovala tam sirotky, osamelé mladé dievčatá, ženy v beznádejných situáciách či starých ľudí.

Sestry svätej Anny od Prozreteľnosti

Nie všade sa Jana stretala s pochopením. Pre mnohých „vzorných veriacich“ sa stala výčitkou vo svedomí, a tak ju začali kritizovať. Ešte aj jej spovedník sa postavil na ich stranu. Ona sa však rozhodla v diele, ktoré vykonávala, pokračovať. Postupne sa k nej pridávali ďalšie ženy a dievčatá. V roku 1704 z nich vznikla kongregácia Sestry svätej Anny od Prozreteľnosti - služobnice chudobných. Jana prijala reholné meno Jana z Kríža. Dielo sa postupne rozrastalo. Ustálo aj všetky vonkajšie útoky, ktoré sa snažili jeho činnosť obmedziť. Jana z Kríža ako predstavená sa veľa modlila, prežívala extázy a vízie, no zároveň bola realistkou s nohami pevne na zemi. V roku 1727

lásku, ktorú ona i jej spolusestry rozdávali, pociťovalo už viac ako tristo sirôt a chudobných.

Sv. Jana z Kríža zomrela 17. augusta 1736 vo Fencete vo Francúzsku. Blahorečená bola v roku 1947 a svätorečená v roku 1982.

Sv. Ján Pavol II. predstavil odkaz jej života pre súčasnosť nasledujúcimi slovami: „Jana z Kríža sa snažila poradiť si dostupnými prostriedkami s biedou a bezdomovstvom. Jej príklad by mohol a mal „nakaziť“ ľudí dneška, lebo v mnohých krajinách ešte všeobecne panuje veľ-

ká bieda. Dnes treba, samozrejme, viac premýšľať aj o príčinách biedy a vytvoriť spravodlivé podmienky života pre všetkých. Podobne je treba rozmýšľať o preventívnych prostriedkoch pomoci chudobným, aby mohli vziať život do svojich rúk a neočakávať pomoc iba zvonku. Aj dnes je nevyhnutná starostlivosť a láska k chudobným a k tým, čo nás potrebujú.“

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podtejski: Sol' zeme a svetlo sveta 1; www.en.wikipedia.org
Foto: www.stjohnkl.com

Národný týždeň manželstva

V pondelok 8. februára 2021 o 16:30 hod. bude v rámci Národného týždňa manželstva v Kostole sv. Bartolomeja v Prievidzi slúžená sv. omša s obnovou manželského sľubu, ktorú bude celebrotovať ThLic. Maroš Lovič (známy z TV LUX, Misie filmom...).

Sv. omšu bude spevom a hudbou sprevádzať speváčka Monika Ližbetin (autorka sobášnej piesne Prisahám).

Kostol sv. Bartolomeja v Prievidzi
Pondelok 8.2.2021 o 16:30 hod.
 Sv. omšu celebruje **MAROŠ LOVIČ**
 Spevom a hudbou
 doprevádza **MONIKA LIŽBETIN**
 NÁRODNÝ TÝŽDEŇ
 MANŽELSTVA
 8.-14. 2. 2021
*Bezpečne
 u manželstve*

Okrem toho bude v nasledujúce dni v týždni každá sv. omša o 16:30 hod. a v nedeľu o 10:30 slúžená na úmysly za snúbencov, manželstvá či rodiny farnosti. Či sa bude svätých omší možné zúčastniť osobne, alebo budú nejakým spôsobom prenášané v online priestore, uvidí sa na základe aktuálnych platných protipandemických opatrení.

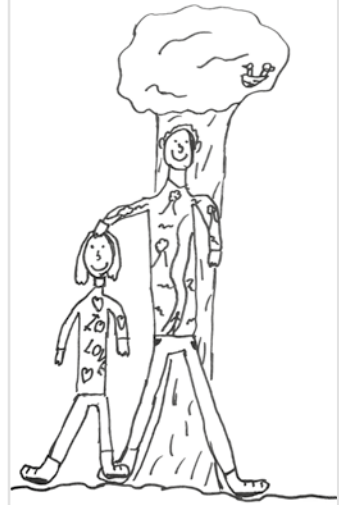
Miroslav Turanský

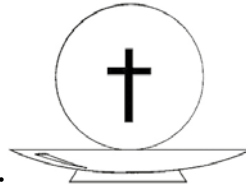
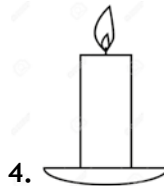
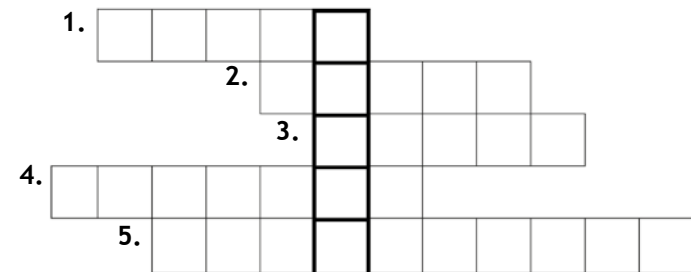
Milé deti,

Vianoce prešli a máme tu ďalší nový rok. Dúfam, že ste si sviatky super užili a aj ste si oddýchli. Boli to sviatky plné lásky, pretože sa narodil Boží syn a Boh je láska! Veľmi nás miluje a dokazuje nám to v ľudoch, ktorých máme okolo seba, v rôznych situáciách a vo všetkom, čo nám dáva, aby sme boli šťastní. Často si to ani neuvedomujeme a často si to ani nezaslúžime. Ale taká je Božia láska – nezištná, milosrdná, dokonalá a hlavne nekonečná. Budme za túto lásku vďační, za každý jej prejav. Snažme sa ju šíriť aj ďalej, učme sa správať k sebe s úctou. Veď napokon, Boh stvoril nás všetkých a všetkých nás rovnako miluje!

Keď vyplníš tajničku, zistíš, čo je najdôležitejšie na svete. Tak do toho!

Kresba: Evan Buzna

Milé deti,

nech vám Pán Boh cez rok celý
požehnanie nadelí,
k tomu hojnosť milostí,
šťastia, zdravia, radosti.
Nech vás láska stále hreje,
nech vám nikdy smutno nie je.
Krásny nový rok 2021!

Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová

OSEMSMEROVKA

Cenou za vylúštenie tajničky z januárovej osemsmerovky je kniha príhovorov a zamyslení Zdenka Homolku SJ *Radostná zvesť v našom živote - modlitba*. Ak ju chcete vyhrať, správne riešenie tajničky pošlite do 24. januára 2021 na e-mailovú adresu bartolomejpd@gmail.com.

Po vyškrtaní všetkých použitých slov vám zostane 18 písmen, ktoré tvoria dokončenie myšlienky sv. Jána Pavla II.: „Spoločnosť, národ a Cirkev sa budujú na základoch, ktoré ...“

E	C	I	V	A	K	U	R	G	A	S	T	R	O	A	D	E	I	R	K
V	N	A	N	Á	R	B	A	A	Y	S	É	T	S	Á	B	R	H	A	L
L	A	C	N	É	V	Z	R	Š	R	Á	Z	A	T	L	A	B	R	K	A
K	O	I	Y	Ú	Í	Í	O	P	P	Č	A	A	R	R	Ť	A	I	Í	S
E	E	N	O	K	T	K	H	A	T	E	E	D	O	D	N	E	S	A	I
Š	L	A	H	O	L	A	P	R	I	E	H	R	Š	T	I	E	K	R	K
I	V	R	A	L	H	I	O	V	B	J	A	O	É	A	R	R	O	D	A
T	M	A	Á	N	T	V	K	O	E	U	B	N	L	D	I	O	J	U	Z
N	E	B	A	V	Í	O	M	A	R	K	A	I	Ť	S	O	D	E	L	B
A	I	G	A	B	O	L	A	Ž	I	S	R	N	T	Á	O	I	V	E	U
R	A	H	C	I	L	E	M	Á	U	Ú	K	I	I	C	I	L	Á	R	K
F	A	Š	I	A	N	G	Y	P	S	K	A	H	C	A	J	A	Z	P	A

Použité slová:

AZBUKA, BÁL, BALTAZÁR, BARANICA, BLEDOŠŤ, BRÁNA, BZÍKA, CIRKEV, CIT, DÁTA, DBAŤ, DODNES, DRON, ENCYKLIKA, ERB, FAGAN, FAŠIANGY, FRANTIŠEK, GASTRO, GAŠPAR, GAZÍK, GYPS, HABARKA, HATE, HORA, IHLA, IHRISKO, KARANTÉNA, KLASIKA, KONE, KRÁLI, KRIEDA, KRK, KÚSKUJE, LACNÉ, MARKA, MELICHAR, NEBAVÍ, OLEG, OSTRO, PÁŽA, PITVA, PRELUD, PRIEHRŠTIE, PRST, RAK, RODILA, RUKAVICE, SAKRISTIA, SÁČE, SLOH, SÚRILA, ŠLAHOL, ŠPEH, TÉZA, TIBERIUS, TMA, TROVÍ, ÚKOL, ZAJAC, ZÁVEJ, ZLO, ŽALOBA

*Tajnička krížovky z minulého čísla znie: „...“, ktorých v ňom nosíme.“
Vianočný balíček CD a DVD vyhrala pani Helena Ondrušková. Srdečne blahoželáme!*

Súťaž pripravuje Mária Suríková

Farská kronika

od 1. decembra do 31. decembra 2020

Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:

Tobias Ťaziar

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Helena Lesková, 87 r.
Mariana Sobolová, 86 r.
Renáta Poláková, 49 r.
Ladislav Súkeník, 69 r.
Antonín Cicko, 71 r.
Anna Petrášová, 71 r.
Alžbeta Vážanová, 71 r.
Tibor Rendko, 89 r.
Stanislav Michalík, 86 r.
Stanislava Borková, 69 r.
Pavol Grolmus, 76 r.
Darina Bočkayová, 59 r.
Igor Šramatý, 78 r.
Marta Lihotská, 82 r.
Zuzana Mišovicová, 57 r.
Štefan Beňo, 75 r.
Irena Mikulašová, 83 r.
Milan Getta, 86 r.
Pavol Tomaszki, 62 r.
Emil Smatana, 75 r.
Juraj Zaťko, 70 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie!

*Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo
cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať
farskému časopisu Bartolomej, budeme
radi, keď sa nám ozvete a pridáte sa k nám.
Píšte na: bartolomej@farapd.sk.*

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej

Periodicita: mesačná

Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671

Cena výtlačku: 0,50 €

ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898

e-mail: alojz.vlcko@gmail.com

Vedúca vydania: Petra Humajová

Grafika: Beáta Voskárová

Redaktori: Marek Sabol, Dominik Kučera,
Jozef Durkot, Elena Cagaňová,
Anna Gálová, Bernadetta Juríčková,
Štefan Kollár, Zuzana Liptáková,
Mária Melicherčíková, Dagmara Pavlove,
Mária Pytlová, Katarína Šimkovičová,
Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:

tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk

e-mail: bartolomej@farapd.sk

adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:

str. 1, 39 - Mária Melicherčíková

str. 2 - Alojz Vlčko a archív piar. školy

str. 40 - Mária Melicherčíková (farský
kostol), Štefan Kollár (Mariánsky kos-
tol, kostol na Zapotôčkoch, piaristický
kostol, mestský betlehem)

Tlač: PATRIA I., spol. s. r. o.

Upozornenie:

Redakcia si vyhradzuje právo výberu

a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Kostol sv. Bartolomeja v Prievidzi, obnova manželských sľubov, 27. decembra 2020

Betlehemy v Prievidzi, december 2020

